

Broj 6-7 • Ljubljana, juni-juli 1933 • Godina XV

I. pokrajinski slet Saveza SKJ u Ljubljani — drugi pretsletni dan, dan sokolskog naraštaja, dece i vojske

More sokolskog naraštaja i dece u Ljubljani — Zbog nevremena otpala povorka i javni nastup

Posle vrlo uspešnog sokolskog tabora na Vižmarjima kod Ljubljane i posle onako uspešnog I pretsletskog dana — dana školske omladine, očekivali smo vas, dragi naraštajci, deco i vojsko, nestrpljivo, s najtoplijim osećajima u dušama, s najvećom toplinom i ljubavlju u našim sokolskim srcima. Znali smo, da će vas doći ogromno mnoštvo, vas uzdanice našeg naroda i naše mlade države. Znali smo, da ćete pohrliti i s najudaljenih krajeva naše otadžbine u belu Ljubljanu da manifestirate uzvišenu sokolsku ideju i snagu naše nacionalne sokolske misli. I nismo se prevarili. Već je u subotu poprimila Ljubljana vrlo svečano lice, kojoj ste vi dali naročito obeležje, naročiti život i svežinu. Ljubljana vas je očekivala toplo, spontano, raširenih ruku i otvorena srca. To ste najbolje opazili već kod samog dočeka, kada vas je nepregledna množina oduševljenog građanstva primala u svoj krug, u svoju sredinu. Nije smetala tom neusiljenom srdačnom dočekivanju ni kiša, ni radni dan, ni dnevne brige, koje nas obuzimlju. Sve vam je klicalo, sve vas je bratski pozdravljalo i primalo, svuda ste bili dobro došli. To ste osećali ne samo kod stupanja u ovaj sokolski grad, nego za čitavog bivanja u njemu. Došlo vas je mnogo, vrlo mnogo. Punih 12.000. Slabo vreme ulevalo je u naša srca neku zebnju, neku neizvesnost, da nam zao udes ne bude drugom. I zaista naša predosećanja, nažalost, su se obistinila. Za čitavo vreme pratila vas je kiša, oluja, kao da se nebo urotilo protiv vas, stuhova naše organizacije i naše države. Ali vi niste klonuli. Na vašim mladenačkim licima opazala se je mladost, veselje i nada. Poneli ste se onako kako smo od vas očekivali, sokolski.

U subotu posle podne sleglo se je na ljubljanskoj stanici nepregledno mnoštvo Sokola, Sokolica i svesnog građanstva da dočeka svoju braću sa slovenskog severa, češkoslovački naraštaj. Nestrpljivo iščekivanje videlo se je na svakom licu. Posle nešto zakašnjenja stigao je konačno vlak koji je doveo u Ljubljanu 180 muškog naraštaja i 34 ženskog. Pratilo ih je 29 vodnika i pretstavnici češkoslovačkog Sokolstva braća Truhlarž i Havel. Sokolska koračnica, koju je otvirala železničarska glazba »Sloga«, i frenetično pozdravljanje, bili su im prvi pozdravi. Pred stanicom gde je drage goste i braću očekivala jedna upravo neočekivana množica pozdravio je braću Čehoslovačke I zamenik starešine Saveza SKJ br. E. Gangl, a zahvalio se je I potstarosta ČOS br. Truhlarž. Oba govornika bila su burno pozdravljena. Tu je otvirana također naša i češkoslovačka državna himna. Nato je veličanstvena povorka sastavljena iz češkoslovačkog naraštaja, našeg naraštaja i mnogobrojnog sta-

rijeg članstva u odorama prošla gradom u svoja određena mesta. Povorka je bila svuda oduševljeno pozdravljena i obasipana cvećem. Iako je padala sitna, ali gusta kiša nošena britkim vetrom, ipak se je na ljubljanskim ulicama skupila ogromna masa naroda, koja je pravila špalir ovoj dražesnoj, mledenackoj povorci.

Češkoslovački naraštaj bio svuda u našoj zemlji bratski, od srca pozdravljen i bio je predmet najveće pažnje i pozornosti. Već od prelaza u našu zemlju priređivani su im srdačni dočeci od št. Ilja do Ljubljane. Svuda pozdravi, usklici oduševljenja i radosti. Ovacije Sokolstvu i bratskom narodu. Osobito je bio svečan doček u Mariboru, gde je braću dočekao sav nacionalni Maribor s pretstavicima vlasti i raznih korporacija, a razume se i veliko mnoštvo tamošnjeg Sokolstva. Tu su im izrečeni srdačni govori i dobrodošlice. Počasćeni su i toplom hranom. Primili smo ih bratski, kao što i oni nas uvek primaju, ali sva ljubav koju smo osećali nije mogla da dođe do svog punog izražaja. To se nije moglo manifestirati ni rečima, ni poklicima, ni s nasmejanim licima. To je ostalo duboko u našim srcima, u našim čistim sokolskim dušama, koje možemo samo mi Sokoli da razumemo.

Došla je i očekivana nedelja, nedelja kada je morala da dođe do svog punog izražaja visoka sokolska svest i uzorna disciplina sokolske organizacije, kada je morala da se ispolji pred širokim narodnim slojevima harmonija duha i tela koja vlada u sokolskim redovima. Očekivali smo, ali nismo dočekali... Već rano izjutra namrštilo se je nebo, a tmasti oblaci najavljali su skorbu kišu i nevreme, koja je doista počela i da sipi. Naša sokolska omladina uza sve to ipak je veselo pošla na sletišta da se održe pokusi za popoldanski javni nastup. Pokusi su održani u redu, iako je naša omladina do kože pokisla.

U 11 sati trebala je da se formira povorka naraštaja, dece i sletskog odbora. Kiša je još uvek padala i nije bilo izgleda da će se vreme i ukoliko poboljšati. Naraštaj i deca čekali su spremni u raznim školama i sokolskim domovima da na dani znak stupe na zbornu mesto za povorku. Čekali su sa strpljenjem, veselo i oduševljeno. Slabo vreme s prolomima oblaka potpuno

Doček češkoslovačkog naraštaja kod gl. kolodvora u Ljubljani

su onemogućili da bi se mogla održati ova veličanstvena povorka, koja je bila konačno sasvim stinuta s dnevnog reda.

Oko tri i po sata posle podne krenulo je vreme na lepše. Sletište se je mahom napunilo radoznalog sveta, koji je hteo da vidi nastup našeg naraštaja, dece i vojske. Nastup je također bio otkazan s razloga da se ne izloži opasnosti zdravlje naše sokolske omladine.

U to vreme vršila se je jedna skromna, ali topla, bratska i srdačna svečanost u prostorijama Ljubljanskog Sokola. Tu se je vršila predaja krasne trake naraštaja Ljubljanskog Sokola zastavi češkoslovačkog naraštaja. Toj predaji prisustvovali su: ministar br. dr. Albert Kramer, ministar za fizičko vaspitanje naroda dr. Lavoslav Hanžek, ministar socijalne politike i narodnog zdravlja Ivan Pucelj, ban Dravske banovine dr. Drago Marušić, pomoćnik bana dr. Otmar Pirkmajer, češkoslovački konzul inž. Ševčík s gospodom, narodni poslanik dr. Rape, Petovar, Urek, Dermelj i Pustoslemšek. Sa strane Sokolstva prisustvovali su za ČOS potstarosta Josip Truhlarž i ostala braća, a za Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije I zam. starešine br. Engelbert Gangl, savezni načelnik br. Miroslav Ambrožič, savezna načelnica s. Skalar, savezni tajnik br. Ante Brozović, član savezne uprave br. dr. Riko Fuks, zastupnici Sokolske župe Ljubljana i sokolskih društava, starosta Ljubljanskog Sokola br. B. Kajzelj i mnoga ostala braća. U vežbaonicu stupio je lep odred našeg muškog naraštaja, a zatim je stupio muški i ženski naraštaj češkoslovački sa svojom zastavom. Pri ulaženju u vežbaonicu bio je bratski naraštaj burno i dugotrajno pozdravljan. Tu je najpre pozdravio češkoslovački, kao i naš naraštaj domaćin starosta Ljubljanskog Sokola br. Bogumil Kajzelj, koji im je uputio nekoliko toplih i srdačnih pozdrava. Nato je uzeo reč I zam. starešine Saveza SKJ br. E. Gangl, koji je govorio o uzvišenim sokolskim idealima i zadacima našeg Sokolstva, a osobito naraštaja i češkoslovačkog i našeg. Brat Gangl bio je burno pozdravljen. Iza brata Gangla uzeo je reč I potstarosta ČOS br. Truhlarž, koji govori o Tirševom Sokolstvu i uzajamnosti obiju naroda pod devizom: Vernost za vernost. Naraštajac br. Pustišek predao je nato ovu traku češkoslovačkom naraštaju uz nekoliko toplih reči. Zahvalio se je

Češkoslovački naraštaj kod dolaska u Ljubljanu

zastavonoša češkoslovačkog naraštaja. Trak, koji je predan nosi ovaj napis: »Naraščaj Ljubljanskega Sokola češkoslovaškemu naraščaju v jubilejnem letu 1933.« Iza toga prolomilo se je prostranom vežbaonicom burno klicanje Kralju, Sokolstvu i Slovenstvu. Ovaj prizor ostaće u trajnoj uspomeni kako češkoslovačkom tako i našem sokolskom naraštaju.

Tog dana navečer priredena je akademija u Sokolu I Tabor, u kojoj su nastupile sve vežbaće kategorije sokolskih pripadnika iz Ljubljane. Nastupio je također i češkoslovački naraštaj sa svojim krasnim vežbama, koje su izvedene upravo uzorno, kao što je to uvek kod braće Čehoslovaka.

Naša sokolska omladina počela je da napušta Ljubljanu već u nedelju navečer. Na njima se nije opazala niti briga, niti očaj, niti slabo raspoloženje. Bili su veseli, čili i razdragani. Iz njihovih ustiju čule su se samo najlepše reči, izrazi oduševljenja i pohvale. Napustili su Ljubljanu s pesmom, poklicima i sa scrama punim oduševljenja i lepih nada, da se ponovno povrate svojim kućama i da nastave s nesebičnim sokolskim radom po svojim sokolskim gnezdimama.

Naraštaj ČOS zadržao se je u našoj zemlji više dana da poduzme nekoliko izleta u bližu i daljnju okolicu. Tako je u ponedeljak priredio izlet u Bled i Bohinj. Za čitavog tog izleta bili su naši dragi gosti svuda srdačno primani, svuda su im priređeni dočeci kao svojoj braći.

Da se bar donekle pruži užitak ljubljanskom općinstvu zaključio je Tehnički odbor Saveza da se održi javni nastup dne 21 juna posle podne. Iako je na toj javnoj vežbi faktično nastupila samo Ljubljana, ipak se je u 6 sati, kad je imala da otpočne javna vežba sakupilo na sletištu preko 10.000 gledalaca.

Kao prva točka bio je nastup muške i ženske dece, kojih je nastupilo 1056 na broju u zajedničkim prostim sletskim vežbama. Ova naša deca izveli su svoje vežbe sjajno, a općinstvo ih je nagradilo obiljem aplauza i odobravanja. Nato je nastupilo 30 članica ženskog češkoslovačkog naraštaja, koje su izvadale vežbe s vencima IX svesokolskog sleta u Pragu. Svojim izvođenjem, kao i nastupom oduševile su gledaoce, koji su ih burno aklamirali i pozdravili. Nato je nastupilo 135 češkoslovačkih naraštajaca, lepih, zdravih, razvijenih mladića, koji su izvadali vrlo teške i lepe vežbe. Te su vežbe pokazale razvitak sokolskog telesnog uzgoja, jer su u njima sadržane sve osnove lake atletike. Ukoračali su na sletišta sa svojom zastavom s kojom su iza nastupa vršili pozdrav prisutnom općinstvu. Iza češkoslovačkih naraštajaca nastupili su naši naraštajci s prostim vežbama, njih 408 na broju, koji su izveli svoje vežbe vrlo dobro. Iza njih nastupile su naše naraštajke, njih 400 na broju, koje su isto tako vrlo lepo izvele svoje proste vežbe. Iza toga stupilo je na sletišta 220 vojnika planinskog puka, koji su vežbali vežbe s planinskim palicama. Njihov nastup, otstup i izvođenje vežaba pokazale su visoki stepen na kojem se nalazi naša vojska. Bili su nagrađeni dugotrajnim i urnebesnim klicanjem. Nato se je pojavilo na sletištu 88 vojnika biciklističkog bataljona iz Ljubljane na svojim biciklima. Njihovo strujanje sletištem ne može se opisati. To izgleda kao neka scena koja se može videti samo na kinematografskom platnu. Njihove proste vežbe uvek s biciklima tako su savršene, da ponestaje reči s kojima bi se ih moglo opisati. Jedinствен nastup! Jednom rečju — savršeno. Iza vežbe sastavili su na biciklima slovo A, što je izazvalo burne ovacije Kralju, Jugoslaviji, vojsci i Sokolstvu. Vidi se, da se je sokolski telovežbački sistem i sokolski duh duboko ukorenio i u našoj junačkoj vojsci.

Iako je ovaj dan naše sokolske omladine bio veoma skućen, ipak je pokazao visinu i svest naših najmlađih sokolskih pripadnika.

Dobro ste se poneli, naraštajci i naraštajke, hvala vam! Zdravo!

(Kljč)

Naslovna strana vidovdanskog broja Sokolskog glasnika

K nama je dolazio stari prosjak. Seda, duga kosa, koja mu je padala niz ramena starog, izlisanog kaputa, i dugačka njegova brada davali su mu lik proroka. K tomu treba još zamisliti i poduhovljen obraz i širok, iako sasvim mastan, šešir.

Kad bi bilo na njemu odelo nešto bolje uređeno i kad bi bio čišći, svako bi rekao: nekakav osiromašeo bohem-slikar.

Ali bio je prosjak s omrtvljenom levom rukom i još k tome slep. Zašto, kako, otkuda — bogzna! Nikada nisam ispitivao. Kod takvih razgovora uvek me obuzima dojam vlastitog ponižavanja čovečijeg »ja«.

Slep! I zbog toga išao je još s njime i dečak. Vodio ga je desnom rukom — sam u tim bednim krpama, u kojima je bio obučen, prijatna, mila pojava. Možda su te meke plave oči podavale njegovom licu, a time i čitavome stasu, nešto tako ganutljiva, što je odmah svakoga privlačilo, oči, koje su se pričinjale, kao da u njima leži neka duboka žalost. Kad sam tu žalost upoznao, moglo je biti tome dečaku 11 do 12 godina. Starac se je pričinjao kao da mu je oko 60 godina. Ali još mu nije bilo toliko. Samo usled životne bede tako je ostareo.

Bile su dve simpatične pojave i mislim, da su mogli s prosjačenjem dobro da se preživljuju.

Rado sam se od vremena na vreme zaustavljao kod njih i malko se porazgovarao.

I tako se je desilo, da se je dečak ispovedio.

Na siromaštinu? — se nije tužio: Samo o tome kako bi hteo da pošteno radi, kako bi hteo da živi od rada svojih ruku, a ne od isprosjačenoga novčija!

»Tako se uvek stidim, kada deda ispruži ruku prema darovanom novčiću. Novčić milosti! — Oh, kad bi vi znali, gospodine, kako se osećam ponižen!«

»Ta svako znade, da deda nije sposoban za rad i da je star.« tešio sam ga.

»Istina je. ali ipak, ipak —. Ta, dugo neću ovako da idem.«

»Što hoćeš pak da započneš? Ta starca ne možeš da napustiš tek onako?«

I onda: bolestan si.«

»Ali postaću jak. Kad mi bude 14 godina, upisaću se u Soko. I tamo ću tako marljivo da vežbam — tako marljivo!« I oči su mu zasjale u želji za novim životom.

»I kakve ti hasne od toga?«

»Kakve? Učiću. Potražiću kakvog dobrog majstora, koji će me primiti na nauk, i umesto stanovanja isprosiću od njega nešto hrane za deda.«

»No — a za što bi hteo da učiš?«

»Za krojača!«

»Za krojača?«

»Da. Nekada ću nekamo da odnesem kakvo svršeno odelo i dobiću napojnicu. To ću da dadem dedi. Također i od hrane ću mu uvek nešto da donosim.«

»A nećeš li ti možda na takav način sam da gladuješ?«

»Ništa ne smeta. Ali zatim! Ove tri godine već ćemo nekako da izdržimo. Kad pak svršim nauk, primaću platu i obojici će nam biti dobro. Tako ću se barem otresti tog žalosnog prosjačenja.« nadodao je s uzdahom.

Dečak mi se svidao. Evo — svest o dostojanstvu čoveka, koje je u radu! Polaziće Soko zbog zdravlja i snage; kakva pravilna shvaćanja dvanaest ili trinaest godišnjeg dečaka!

Ne prosjačiti, nego raditi! Ne uzdati se u druge, nego u sama sebe!

Zaista: pomozite se sam!

I tako sam ga u toj njegovoj težnji — iz vlastite pobude — podupro.

Ta na taj sam se način po sokolski postarao za jednu odličnu sokolsku dušu.

(Po »Sokolské budoucnosti«, prilogu »Věstníku Východočeské sok. župy Pippichovy, god. V, str. 119 — prir. M. K-ć.)

Bratska reč našem naraštaju

Pravdoljub Petrovački, Orlovat

Pažljivo čitam svaki broj našeg dragog »Sokolića«. Naročitu pažnju obraćam na vaš rad, braćo naraštajci. Vidi se da je lep broj saradnika — naraštaja, samo što se pojedina braća tek s vremena na vreme javljaju u »Sokoliću«. Zašto? — Kad ste vi baš pozvati da na njemu saradujete. Kada sam prvi put rekao jednom bratu da napiše nešto, rekao mi je doslovce ovo: »Pa, brate, ja to ne mogu, jer nisam učio školu, ja sam seljak!« Dao sam i naslov članku, a onda sam ga ostavio izvesno vreme. Nakon kratkog vremena on mi je predao članak, i on mu je bio štampan. Može se zamisliti, kako je bio radostan, kada je video štampano ono, što je on »seljak« pisao, možda za vreme dok se u polju ili kod kuće odmarao. Postao je pretplatnik i redovan saradnik. Istina br. urednik ga malo i opominje, ali on piše. Eto, braćo, to je razlog. Uveren sam da se mnogi boje početka.

Da li ste čitali članak »Majčina smrt« od s. Zosić Branislave? Koliko boli deteta za izgubljenom majkom! Koliko toplih i nežnih osećaja! Kako je iskreno iznela s. Branislava sve ovo pred nas, njenu braću i sestre, tražeći da razumemo njen bol za izgubljenom majkom, i mi se pridružujemo njenom bolu, jer je ona iskrena: Sokolica je.

Sestre i braćo, prihvatimo se i mi ovog korisnog posla, pomognimo naš »Sokoliću«. Pišimo iskreno, bez ulepšavanja kako bi nas svako razumeo. — Sokolski. Naraštaju ratare, zanatlijo, učenice, prioni poslu, jer radeći za sebe, radiš za sve.

Odmor iza rada

25 letnica septemberskih dogodkov v Ptuj

Stérik Davorin, Ptuj

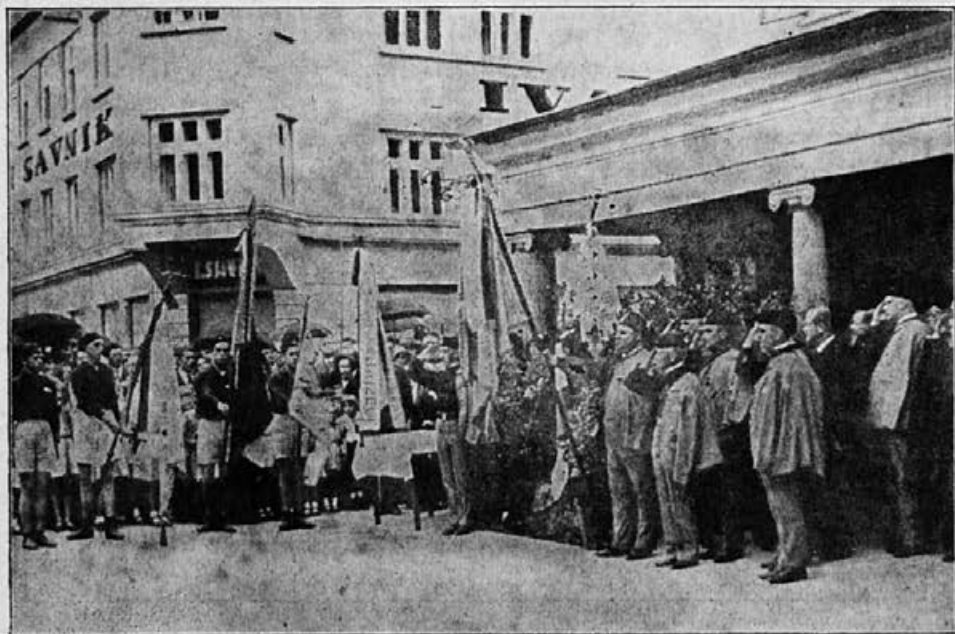
25 let, dolga doba je že to. Vaši očetje in mamice se pa dobro spominjajo, kaj se je zgodilo 13. septembra 1908 v Ptuj. Tedaj je imela naša šolska družba sv. Cirila in Metoda v Ptuj svoj letni občni zbor. Mesto je bilo tedaj silno nemškutarško, a okoličani so bili zelo narodno zavedni. Ko so prišli naši Cirilmetodarji v Ptuj, so jih nemškutarji sprejeli s tuljenjem in žvižganjem. V sprevedu so bili Slovenci dejansko napadeni, opljuvani, obmetavani z gnilimi jajci, s tinto in raznimi kislinami. Našega sedanjega podbana, g. dr. Pirkmajerja, so nemškutarji pobili na tla, da je obležal nezavesten.

Isti dan je bil tudi ustanovni občni zbor Sokolskega društva v Ptuj. Tedaj so stopili vsi zavedni Slovenci v sokolske vrste ter si dali častno besedo, da hočejo delati vsi za osvobojenje našega naroda izpod nemškega jarma. Ta dan je zgodovinskega pomena za vse Slovence, kajti na ta dan se je odločilo — ali živeti ali umreti, ali pa ostati še nadalje v suženjstvu. Tudi drugi kraji so se zdramili ter zahtevali, naj se maščujejo nemške krivice. Ali veš, predragi naraščaj, da je celo tekla nedolžna kri bratov Lundra in Adamiča v Ljubljani?

Naše društvo se je rodilo v težkih časih narodnih bojov. Po osvobojenju so se začele polniti naše telovadnice ter so sedaj že skoro premajhne.

Vsi se boste gotovo zanimali za dogodke pred 25 leti. Komur bo dana možnost, da pride v Ptuj 10. septembra, bo slišal navdušenje naših bratov in sester, videl in občutil pa bo tudi naše veselje — našo svobodo. Zanimajte se za dogodke v Ptuj in Ljubljani in obljubite svoji lepi domovini večno zvestobo in ljubezen!

Ptujski dogodki naj vam bodo v opomin, kako morate ljubiti svoj materin jezik in kako morate spoštovati svojo ožjo in širšo domovino. — Zdravo!

Prizor z razvitja naraščajskega prapora Sokolskega društva Kranj 7. maja t. l.

Letalčeva smrt

T. S., Ljubljana

(Iz knjige Floyd Zibbonsa »The Red Knight of Germany«.)

Zarana 21. aprila 1918 sta se dva mlada moža zvalila s svojih ležišč in pogledala na vreme. Ležišči je ločilo pičlih dvajset milj, tod na teh dvajsetih miljah je bilo spoprijetih v smrtni borbi na tisoče mož, delcev bojnih edinic dveh ogromnih vojaških sil.

Eden obeh mladih mož je bil Kanadec, štiri in dvajsetletni letalec Kraljevih zračnih sil Roy Brown (Roj Braun)¹. Drugi je bil pet in dvajsetletni baron Manfred von Richthofen (fon Rihthofen), »Rdeči vitez Nemčije« in cesarjev najsmrtonosnejši letalec.

Brown in Richthofen se nista še nikoli srečala; če pa sta se, tega nista vedela. Richthofen ni nikoli nič slišal o Brownu, Brown pa je bil nekaj čul o Richthofenu.

Usoda je poznala oba. Namenila je, da bosta tisto opoldne smrtno trčila drug v drugega: Brown naj bi ubil Richthofena nad vasico Saily-le-Sec (Saji le Sek) v dolini Somme.

Brown je imel uradoma priznано, da je zbil 12 nemških letal, toda njegovi tovariši so cenili, da so njegove strojnice uničile mnogo več nasprotnikov. Poznali so ga radi vestnih in previdnih poročil o svojih bojih. Sam letalcem, ki so po vsakem boju zahtevali zmago zase, ni zaupal. Bili so mu zoprni, ker je vedel, kako težko je zmago dokazati. Vedel je tudi, da so mnogi tovariši s povečevanjem dogodkov zapravljali ugled svojih sicer uspešnih činov.

209. eskadra, v kateri je kapetan Brown poveljeval jati, se je srečala vsak dan dvakrat z Richthofenovim »cirkusom«². Zjutraj in opoldne je trčilo v krdelo 20 do 50 živo pobarvanih Fokkerjevih trokrovnikov in lovcev znamke »Albatros«, plovečih v različnih tvorbah pod poveljstvom »Letečega barona«.

Ta dan se je dvignila 11. jata Richthofenove edinice v dveh skupinah po 5 letal, katerih prvo je vodil Richthofen, okoli poldvanajstih v mrzle višave. Obenem se je dvignila tudi 5. jata. Zleteli sta proti zapadu.

Brownova eskadra, sestojeca iz treh jat po 5 letal, je vzletela skoraj ob istem času v Bertanglesu (Bertanglu). Prva jata je letela tesno v klinu s poveljnikom eskadre majorjem Butlerjem (Batler) na čelu. Na njeni desni je plula v enakem redu jata poveljnikovega namestnika kapetana Browna, a na njeni levi tretja jata. Taka je bila navadno bojna tvorba eskadre.

Leteli so ob fronti, oprezujoč nad bojno črto, ki se je raztezala daleč doli proti jugu in daleč gori proti severu. V velikih lokih so se povzpeli v višino 15.000 stopal³. Vreme je bilo mrzlo in jasno, le nekaj oblakov je plavalo v modrini. Vkljub temu je Brown zdajci opazil, da majorja Butlerja z vodilno jato ni bilo nikjer več videti. Mladi Kanadec je tedaj prevzel poveljstvo nad ostalima jatama; levi je signalizoval, naj leti nekoliko više za njim. V tej tvorbi je krenil proti vzhodu.

Dve milj pod Brownom sta fotografirali dve počasni izvidniški letali znamke RE od 3. avstralske eskadre. Bili sta blizu 7000 stopal visoko; slikali sta nemške črte okoli vasice Hamel (Amèl).

V njima so sedeli štirje hrabri avstralski mladeniči. Prvi stroj je krmilil Garrett (Gèret) iz Melbournea (Melbern), Barrov (Bèrou) je slikal; drugega je vodil Simpson (Simpson) iz Hamiltona (Hèmitn), Hanks (Hèns) iz Sidneya (Sidni) je pa ravnal zadnjo strojnico. Vsi so bili poročniki.

To so bile človeške prvine bližnje borbe. Richthofen je letel proti zapadu, Brown proti vzhodu, avstralski izvidniki so bili dve milj nižje, vsi skupaj pa blizu Hamela.

¹ Izgovorjava imen je v oklepaju.

² Tako so Angleži imenovali Richthofenovo krdelo.

³ Angleško stopalo je dolgo približno 30,5 cm; 15.000 stopal je okoli 5000 m.

Boj se je začel, ko so se štirje trokrovni Fokkerji spustili nad starinska REja Simpson in Hanks sta jim bila prva na poti. Hanks je planil od foto-grafskega aparata k strojnici, Simpson je pa pognal stari RE s polno brzino, skušajoč priti v najugodnejši položaj za obrambo. Med tem, ko je zadnja lewisovka¹ bruhala poslednjih dvesto krogel, je zapeljal Simpson stroj v bližnji oblak. Fokkerji² so nórili naprej, namerjajoč sedaj svoje spandauc-ricce³ na Garetta in Barrova. Garrett je strmoglavil letalo in ga obračal tako, da se je ogibal napadalčevemu ognju, Barrow pa je neprestano usipal iz zadnjega sedišča svinec na sovražnike. Boj je bil neenak. Stari izvidniški letali nista bili primeren nasprotnik za hitre nemške lovce.

Tedaj je začelo pomagati angleško protiletalsko topništvo. Oblački krogel, ki so pokale pod njim, so opozorili Browna na avstralska izvidnika. Ozrl se je v globino in videl, kako se obupno borita s tremi ali štirimi napadalci.

Pritisk na krmilo je prevabil Brownovo Camel⁴ na bok in prvič to jutro je zagledal svojega zoprnika, ki mu je bilo namenjeno ubiti ga: tudi Richt-hofenova jata se je pravkar strmoglavila na avstralski letali. Brown je videl v trdi zagati hrabro se boreče Avstralce in takoj spoznal, da se morejo braniti le še nekaj minut zoper številčno in tehnično premoč, ki se je kakor plaz spuščala nanje.

Medtem ko je opazoval boj dve milji pod seboj, so njegovi možgani, vajeni sicer matematične formule rednih letalskih tvorb, naglo presodili položaj: njegova prva naloga je bila uničevati sovražna letala; toda moral je tudi storiti vse, da je pripeljal vsakokrat svoje ljudi zdrave domov. Doslej je imel glede obojega čisto vest. Zbil je bil svoj dobršen del letal in pri tem ni nad sovražnim ozemljem še nikdar zgubil nobenega iz svoje jate. Hotel je, da tako ostane. Če bi šel Avstralcem na pomoč, bi potegnil svoje krdelce v neenak boj, v katerem bi bil radi urejenosti sovražnika, ki je bil cvet nemške zračne sile, šibkejši kakor eden proti dvema. Brown je dovolj poznal Richthofena, njegove tovariše in njegov način boja, da je pravilno ocenil njegovo vrednost. Ako pa se ne spusti v metež⁵, sta izvidni letali izgubljeni.

Le trenutek je to premišljal, nato pa je zazibal letalo, kar je pomenilo, da naj ostali lete za njim. V prihodnji sekundi je potisnil krmilni drog naprej, postavil Camela na glavo in šinil v globino naravnost v borbo. Letalo je rezalo zrak z dvojno brzino: gnala sta ga polni motor in lastna teža. Sedem Camelov s češnjevo rdečimi kljuni se je zapodilo za njim v dve milji globoko nórenje. Za povelja ni bilo ne časa ne potrebe, saj so vsi vedeli: da morajo odpoditi Fokkerje od obeh REjev, ki sta srečno in spretno še vztrajala, da je zatem treba uničiti kolikor mogoče mnogo sovražnikov in se vrniti domov.

V Brownovi jati je bil, kakor v Richthofenovi, začetnik, poročnik May (Mej) iz Melbournea v Avstraliji. Danes bi moral prejeti ognjeni krst v zraku. Zabičali so mu, naj se ne spušča v vseobčo borbo. Brez skušenj svojih tovarišev bi bil lahek plen za vsako sovražno letalo. Naročili so mu, naj se drži izven meteža, naj izloči kako posamezno letalo in naj ga skuša zbiti; če se mu to ne bi posrečilo, naj se z njim lovi, dokler se ne bo mogel izviti in jo popihati domov.

Zrak je žvižgal okoli drogov in žic, ko je potegnil Brown svojo jato kakih tisoč stopal nad borečmi se Fokkerji in Rejema iz strmoglavega leta. REja sta se še branila; toda zdaj se je prikazalo še več Fokkerjev in Albatrosov² tako, da se je število letal z malteškim križem povečalo na dva in dvajset.

¹ Lewis (izg. Ljuiz) so se imenovale angleške strojne puške. Takisto Vickers (izg. Vikers).

² Fokker, Albatros in D 5: imena nemških lovskih letal.

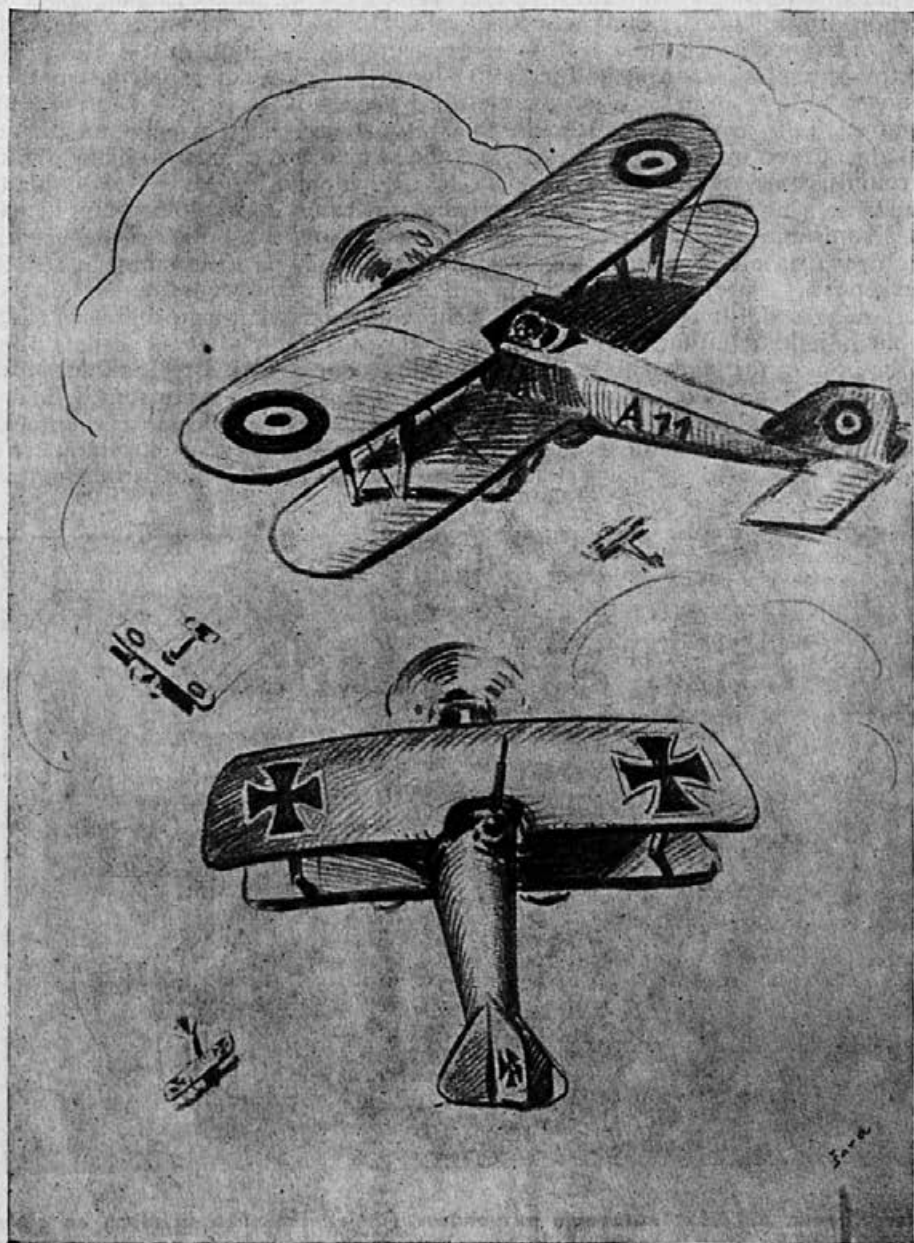
³ Spandau (izg. Spandau) so bile nemške strojne puške.

⁴ Camel (izg. Keml): neka vrsta angleških bojnih letal.

⁵ »Metež« se imenuje tisti del boja, ko letalske redovne tvorbe trčijo, se morajo razleteti in se spoprimejo posamezna letala med seboj.

Z regljajočimi strojnicami in čisto odprtimi motorji se je osem Camelov zakadilo v metež. V tem boju brez reda se je trideset uničevalnih strojev valilo, strmoglavljalo, obračalo, vrtilo, vzpenjalo in streljalo vsakokrat, ko je kak nasprotnik šinil mimo merila strojnic.

REja sta bila rešena. Strmoglavoma sta z vso naglico ušla iz boja, prepuščajoč svojim napadalcem, da se pomerijo z novimi, primernejšimi silami. V metežu so vsa letala zgubljala višino in prvotni položaj, ker je zanašal močan vzhodnik boj nazaj proti talni črti, medtem ko so se borilci od minute do minute bolj nižali.

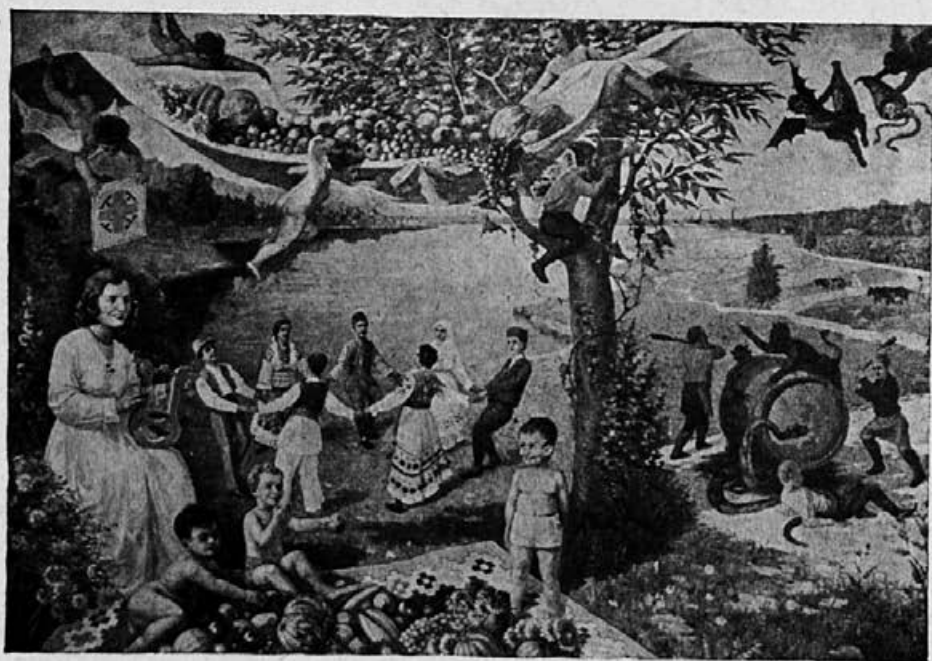
(Konec prih.)

»Alegorija trezvenosti«

Stevan A. Ljšuk

(Umetnička slika)

Usred Slavonije podno Krndije prema podravskoj ravnici leži tvornička naseobina Sušine-Đurdenovac. Tu je velika pilana, tvornica tanina, parketa, bačava, pokućstva i dr. U ovom drvarskom poduzeću radi oko 2000 radnika, koji po tvornicama, a koji po obližnjim šumama. U ovakovoj sredini udario je »car alkohol« svoj čvrsti tabor. Srećom se našlo ljudi ožarenih svetlim idejama, koji su stvorili čitav pokret velike trezvenjačke zamisli, koja će preporoditi seljaka i radnika ovoga kraja. Od god. 1926 postoji ovde Društvo trezvenosti »Radnik« i Kolo trezvene mladeži »Budućnost«, i ova dva faktora pregli su zadnjih godina vrlo živo u odgajanju naroda, putem trezvenosti. Sada se je našao i slikar-umetnik i nastavnik građanske škole u Đurdenovcu, koji je svojim veštim kistom misao trezvenosti preneo na platno. Slika je pravo originalno remek-delo velič. 3 m × 2 m i pretstavlja u divnoj harmoniji boja sve elemente trezvenjačke ideologije. Voće u Božjoj plati spušta se s nebesa, podržavano i darivano ručicama anđeoskim. Napred pak na živopisnom sagu prostrto je čitavo bogatstvo voćnih odlika, koje uživaju tri zdrava nasmešljiva dečacića. Nad njima s lirom na krilu smestila se vila trezvenosti — pretstavnicu zdravlja i istinskog životnog veselja. Njezin pogled gleda u daljinu — zabavljen je veličanstvenom vizijom progresa i sreće budućih pokolenja jugoslovenskih. Nad glavom vile nadigo se krilati »dah borbe« Soko, taj simbol naše snage i sveslovenske svesti. Kraj Sokola anđeo drži nad glavom vile emblem trezvenosti: modri krst s natpisom J. S. T. i četiri ognjena slova »T« u obliku kruga. Usred slike razvilo se trezvenjačko kolo omladine našeg jedinstvenog naroda sa svim bogatstvom narodne nošnje i motiva. Sve je to spontano fiksirano na platno, preživljeno i interesantno.

Autor: Stevan A. Ljšuk: »Alegorija trezvenosti«. (Umetnička slika sa uljem na platnu 3 m × 2 m velika. Slika je svojina Kola trezvene mladeži »Budućnost« na drž. građanskoj školi u Sušine — Đurdenovcu i Društva trezvenosti »Radnik«

Desno od drveta vizualnost slikara našla je izraz u negativnim elementima života, u alkoholizmu. Đavli izvukli su iz jednog podruma veliko bure puno opojnog vina i na dohvatu su da ga odvuču u grad, prema tvornicama u pozadini. Ali ovde pritekoše u pomoć velikoj ideji patuljci, ti nevidljivi pomagači stremljenja ljudskih. Ovi mali i dobri duši gvozdanim i teškim maljevima, razbijaju bure, tuku đavle i strašnu kobru, koja se iz bačve izvukla. Jedan od ovih kepeca strelom s luka sprema se da obori dva vražića, koji iz oblaka prosiplju napitak smrti.

U daljini vide se sočna polja, divne planine i vode, i dime se tvornice rada ljudskog.

Slikar je kroz svoj bogati spektar boja i sunca na prekrasan način savladao elemenat na ovoj slici. Ovaj original slikara oplodiće omladinu ovoga kraja i cele rođene nam zemlje. Alegorija trezvenosti pravo je reprezentativno delo skladne kompozicije. Umetnik je sliku darovao Gradanskoj školi t. j. njenom Kolu trezvene mladeži »Budućnost« i Društvu trezvenosti »Radnik«. Jako i poletno Sokolsko društvo u Đurđenovcu naći će također u ovoj slici žive pobude za svoja stremljenja ka svetlom i žarkom sunčanom visu, uz trezvenjačko geslo: »Sve za bolja vremena i bolji rod!«

Cvet među cvećem

(Prinašamo ta opis, čeprav je staro koroško navado prikazal že Matej Potočnik, kot osebno doživetje in dokaz, da se nekdanje šege še niso opustile.)

Med počitnicami sem preživela nekaj prelepih tednov v Ziljski dolini v Slovenskem Korotanu. Prekrasna je ta Ziljska dolina s svojim bogastvom naravnih lepot, s svojimi vasmimi in seli, cerkvami in cerkvicami po gričih, rodovitnimi polji in bujnimi pašniki, s svojimi gozdovi in ponosnimi gorami. Vsa ta pestra slikovitost ostane človeku nepozabna.

A v še bolj živem spominu kakor narodne krasote so mi ostali vtisi zadnje nedelje mojih počitnic, ko sem imela priliko občudovati veselo življenje Ziljanov in njihove stare narodne običaje. Ohranili so jih mnogo verneje in pristneje kot Slovenci marsikje drugje.

Zvedeli smo, da bo zadnja nedeljo v avgustu v sosednji vasi Šent Štefanu, ki leži na zložnem hribu nad Ziljo, »žegen« s tekmo med vaškimi fanti in narodnimi plesi. Namenili smo se tja.

Ko je sonce pokukalo izza Dobrača in razlilo prve svoje žarke po zeleni Zilji kakor zlato, smo bili že na potu izven Blač.

Še v prijetnem jutranjem hladu smo dospeli v Šent Štefan, kjer je bilo že živahno vrvenje.

Ob 8. uri je bila slovesna sv. maša, ki so jo imeli trije duhovniki. Po maši se je zbrala množica ljudstva iz domače in sosednjih vasi na trati ob cesti, kjer se je vršila tekma med fanti domačini za čast vodje vseh fantov.

Ziljska fantovska tekma je veselega značaja. Na kol, ki so ga zasadili sredi ceste, nataknejo sod. Ob sodu čakata dve deklici v krasni ziljski noši. Ena stoji na podstavku in drži venec, ki je namenjen zmagalcu, druga pa steklenico vina in kozarec, da napije prvaku v tekmi. Sedem krepkih fantov v lepi ziljski noši je zajahalo neosedlane, okrašene konje. Tekmovalci morajo jahati v diru mimo soda in z železnim drogom, ki ga drže v desnici, udariti ob sod. Dobro morajo paziti, da ga zadenejo. Drugače morajo jezdit dalje, ne da bi smeli ponoviti udarec. Fant, ki razbije sod, dobi od vaških deklet venec in je vse leto, do prihodnje tekme, vodja fantov. To čast seveda izgubi, ako prihodnje leto razbije sod drugi tovariš.

Vseh sedem fantov je jahalo najprej v počasnem hodu mimo soda, da so se konji privadili temu čudnemu strašilu sredi ceste. Prigovarjali so svoji razumni živali, naj se nikar ne boji in naj se med dirom ne izogne sodu. Nato je pričela tekma. Lepo je bilo videti to vrsto krepkih in mladih Ziljanov na iskrih, ovenčanih konjih. Najlepši je bil tretji v vrsti, močan fant, ki je jahal prekrasnega belca. Njemu so prerokovali zmago. Jezdci dirjajo prvič mimo soda. Udarijo ob sod, eni močneje, drugi slabeje. Tretji fant je zamahnil najkrepkeje. Jahajo mimo drugič. Prvi, drugi udarita ob sod. Konj tretjega fanta pa se nepričakovano ogne soda, jahač ne zadene in zdirja mimo. Smilil se nam je. Tako močno roko je imel, da bi s tremi udarci razbil sod, imel pa je tako boječega ali trmastega konja, da mu ni uspelo jahati bliže ob drogu. Sod je razbil v sedmem diru eden ostalih fantov. Še osmič, zadnjič zdirjajo mimo gledalcev jahači. Šest zmagoviti tekmovalcev ulovi na svoj drog po en obroč razbitega soda. Sedmi, zmagovalec, pa zajame venec zmage.

Lepa Ziljanka napije zmagalcu, a ljudstvo glasno in hrupno izraža svojo pohvalo.

Pestra množica Ziljanov in Ziljank iz domače župnije in sosednjih vasi se je zbrala in gledala to zanimivo tekmo. Staro in mlado je imelo pri tem svoj užitek. Starejši možje so se spominjali svojih mladih let, ko so še sami tekmovali. Fantje so z vzkliki in šalami vzpodbujali svoje tovariše. Vmes so se prerivali otroci in spremljali z opasnim vriščem vsak udarec na sod. Najlepše pa so bile žene in dekleta, ki so se za ta praznik oblekle v svoje najlepše obleke. Občudovala sem njihova lepa nabrana kratka krila, visoke platnene čevlje in pisane rute.

Dopoldanska tekma, katere se je udeležilo le nekaj fantov, je bila nekaj uvod v splošni ljudski praznik. Za večino ljudi, posebno za dekleta in fante, ki so bili dopoldne samo nemi gledalci, je prišlo šele popoldne pravo splošno veselje.

Pred lepim novim gradom se razprostira velik prostor, sredi katerega stoji stara košata lipa. Pod to lipo, okoli katere je bil napravljen stol za godce, so se začeli že pred drugo uro zbirati plesalci, ki so nestrpnost čakali, da godci uredijo svoja godala in zaigrajo na ples, ali kakor mu pravijo k »prvemu raju«. Ta prvi raj tvorita prav za prav dva plesa. Prvega se udeležijo fantje in dekleta iz domače vasi, drugega pa tudi plesalci iz sosesčine.

Domači fantje so si poiskali svoje izvoljenke za par in pričel se je prvi raj. Plesalec pelje svojo dečko k lipi, kjer stoji sod vina s kozarci. Tam ji napije, oba izpraznita čaše, nato pa se sprehajata okoli lipe, dokler ne zaigrajo godci. V tempu valčka se zavrtje, toda samo trikrat. Nato se zopet izprehajajo in pri tem prepevajo. To rajanje se ponovi tolikokrat, da pridejo vsi plesalci 4–5krat okoli lipe. Ljubko in poskočno so se vrteli pari, z vseh obrazov je žarelo veselje, vse oči so bile polne smeha in razigranosti. Vsem tem mladim plesalcem in plesalkam je bilo videti, da je prišel za nje šele sedaj pravi čas veselja »raj pod lipo«. Fantovska pesem se je združila s smehom deklet, razposajeno ukanje z vriščem harmonike in gosli.

Ko je nehal prvi raj domačinov, so prišli na vrsto fantje in dekleta iz sosednjih vasi. Kot gostje pa niso imeli pravice, da bi plesali svoj raj samostojno, ako se niso odkupili godcem in domačim fantom s primerno vsoto denarja. Fantje iz kakšne bližnje vasi, ki so se hoteli postaviti, so dali domačim za pijačo in godcem napitnino, nakar so imeli sami pravico do plesa pod lipo.

Ples je postajal vedno bolj živahen, vedno več je bilo parov in v pozni popoldanski uri je bilo že vsepovsod pred gradom razposajeno vrvenje.

Medtem ko so mladi pari rajali veseli raj, se je potiskala otročad okoli kolib s sladčicami, lectom in igračkami ter nadlegovala starše za par grošev. Druge skupine otrok so se zabavale na vrtiljaku, gugalnici ali pa so z zanimanjem opazovali mlajše fante, ki še niso imeli mesta med plesalci, s kako lovsko strastjo skušajo s streljanjem podreti našemljenega možička.

Do večernih ur je vztrajala plesa željna mladina pod lipo. Očaki in mame so pa medtem že uživali v raznih gostilnah dobre iz kuhinje, ki je nudila ta dan svoje najboljše. Za vse težke dneve dela in morebitnega pomanjkanja med letom so se hoteli vaščani danes odškodovati in niso poznali varčevanja ne pri jedi ne pri pijači.

Pod večer se je pridružila starejšim tudi mlada družba in veselje se je preselilo izpod lipe v gostilne. Rajali so in peli, jedli in pili vso noč in ves prihodnji dan in še dalje, tako da je trajal raj, ki se je začel pod staro lipo pred gradom tri dni in tri noči — kot pravi narodna pesem.

Nam seveda ni bilo mogoče prisostvovati nadaljnjem veselju tega praznika v Šent Štefanu, ker smo se morali vrniti domov v Blače. Lep je bil ta večerni sprehod in pripovedovali smo si drug drugemu razne vesele nagodbice in prizore, ki smo jih opazili med dnevom. Razpravljali smo o tem, kateri od jezdecev nam je najbolj ugajal, govorili smo o krasnih narodnih nošah, o lepih Ziljankah, o raju pod lipo in o marsičem drugem.

Meni je ta dan prinesel toliko vtisov, da ga gotovo nikoli ne pozabim. Ne pozabim pa tudi misli, ki sem jih imela, ko smo se vračali iz Šent Štefana: »Ljudstvo, kakršno so Ziljani, ki je tako verno čuvalo jezik svojih očetov in je prav tako nepokvarjeno in pristno ohranilo prelepe narodne šege in običaje svojih prednikov, bo ostalo vedno naše in ne more biti zapisano narodni smrti.«

Moji naraštajci

Igor Vidic, Beograd

Još danas ih vidimo sve...

Mladi, dobri i ponosni stoje u redu, njihove svetle i vedre oči sjaju, pune zdravlja, oduševljenja i radosti...

Mlada jata sokolska! I svi su jednaki, oni iz Kamnika, Ljubljane, Maribora i Beograda. Puni žara, vatre, volje i snage, ozbiljni na poslu, razdragani na odmoru. Još danas ih vidim sve...

Šta nismo radili? Izleti, javne vežbe, utakmice, sletovi. Svuda smo bili zajedno, u radu i zabavi. Mnogo su trčali, vikali, galamili — i buntovnika ima među njima. Bože moj! — značaj se stvara polagano, obuhvata te sredina sokolska i pripitomi i najdivljeg. I konačno — ko bi zabranio mladiću njegovu mladost?

Po čitavoj državi ste sada raštrkani, dragi moji. Mnogo vas je već u članskim redovima, mnogi ste aktivni sokolski radnici i borci — mladi prednjaci, koji s puno volje i oduševljenja krčite ugar i orete sokolsku njivu. Pitomci, koji su postali saradnici! Ima li lepšega? Ima li boljega?

Još danas ih vidim sve...

Stoje u odeljenjima u maloj vežbaonici u Kamniku, trče po letnjem vežbalištu u Ljubljani i Mariboru, marširaju beogradskim ulicama. Mladi, lepi,

Brat
dr. Igor Vidic

gordi! Snaga struji iz njihovih pokreta, živa, zdrava mladenačka snaga, igrajući savladaju vežbe. Zemlja tutnji pod snažnim koracima njihovih dvojnih redova, kada prolaze cestom i ulicom mladi Tirševi borci. Iz njihovih vedrih očiju blista radost, pouzdanje, značaj i dobrota.

Zvonki njihovi glasovi odjekuju šumom i poljem, odbijaju se od surih stena. A kada se zaori zanosna sokolska pesma, kada se probudi sav osećaj, koji spava u duši i u srcu, onda nosi ta zlatna, sunčana pesma mlado jato kao na krilima u daljne, divne i sjajne bašte, gde struji u seni slovenske lipe izvor sokolske žive vode.

Još danas ih vidim sve ...

Sve, velike i male, gorde i smerne, mirne i obesne, bogate i siromašne.

Razišli su se po čitavoj zemlji, u službi, poslu, zanatu ... A verujem, da se i oni sećaju dana našeg zajedničkog života, rada u vežbaonici, na letnjem vežbalištu, na izletima, u logoru, na sletovima. Na naša putovanja železnicom i ladom, na časove, kad smo se penjali kroz divlje klisure, kad smo se igrali na mekanoj, pitomoj livadi ...

Život liči na dugačku belu cestu, po kojoj putujemo, svaki k svome cilju. I putnici u daljini postaju sve manji i manji dok ne iščeznu potpuno. A u sokolskom životu? Doduše i tu ima ristanaka, odlaženja. Ali ipak ostajemo blizu, brat u brata, kao nekada. Za duše, vezane sokolskim bratstvom nema ristanaka, ne postoji zaborav. Ovde smo zbijeni u stare poznate redove, iako nas rastavljaju svetovi. Ovde osećamo bratsku ruku još uvek, ovde nam zvoni još uvek davna mlada pesma, koju smo nekada pevali ...

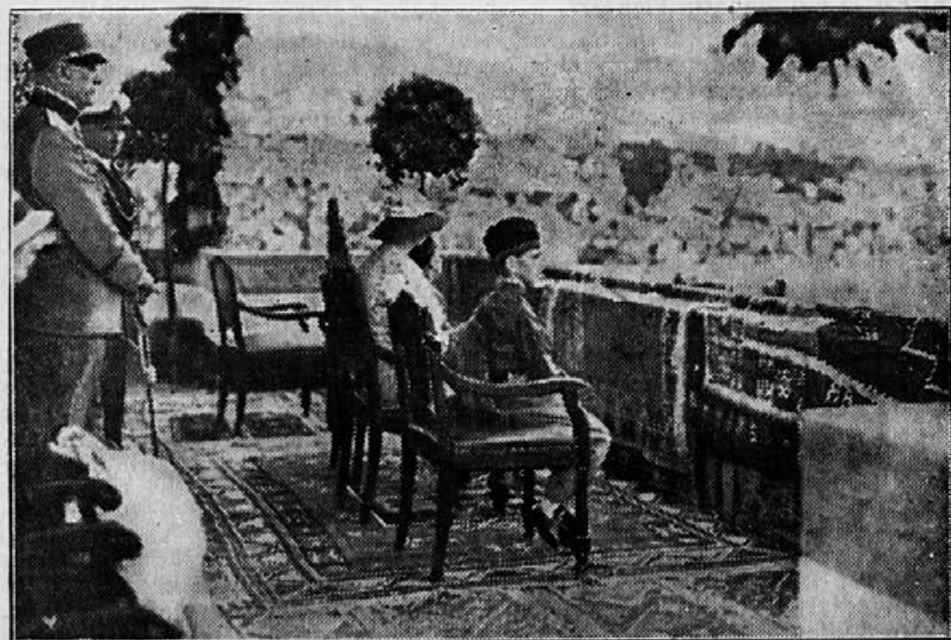
Još danas ih vidim sve ...

Ljubljanski slet! Opet će doći braća iz svih krajeva slovenske zemlje, opet ću videti svoje stare sokolske vodnike, drugove, saradnike. A znam, da će mi biti najmilije kada u vrevi sleta ugledam vaše vedre oči, vašu oduševljenu pesmu, vašu savršenu vežbu. Onda će vaskrsnuti u mojoj duši sve male i sitne uspomene, svi momenti, sve minute našeg zajedničkog rada.

Znam, da će vas doći mnogo, ako ne svi. Znam, da ću vas videti i veseliti se s vama. Opet ću čuti vašu pesmu, gledati vaše oči i vaš mladi stas.

Mlada moja sokolska jata! Kako ste lepa i dobra!

Zdravo!

Nj. Vel. Kraljica s Prestolonaslednikom Petrom i kraljevićem Tomislavom na javnoj vežbi VIII sleta Sok. župe Sušak-Rijeka

Što treba da zna svaki Soko i Sokolica?

Hajrudin Ćurić, Sarajevo

1) Što je gimnastika?

— Gimnastika je nauka o vežbanju čovečjeg tela.

2) Što postizavamo gimnastikom?

— Gimnastikom naše telo postaje razvijenije i otpornije. Ako čovek vežba telo umereno postaje zdraviji.

3) Što je Sokolstvo?

— Sokolstvo je slovenska organizacija, koja ima zadaću da odgoji telesno jake, duševno zdrave, umno razvijene i nacionalno svesne ljude i žene.

4) Što znači: biti nacionalno svestan Soko?

— Biti nacionalno svestan Soko znači: ne praviti razliku između Srba, Hrvata i Slovenaca, nego ih smatrati jugoslovenskom braćom iste krvi i jezika.

5) Zašto sam Soko?

— Soko sam zato, da budem zdrav i jak, čestit, savestan i tačan, da služim jedinstvu naroda, Kralju i Otadžbini i da budem dobar i trezven domaćin u kući i na polju.

6) Ko je osnivač Sokolstva?

— Osnivač Sokolstva je Čeh, dr. Miroslav Tirš.

7) Što je Tirš uradio za Sokolstvo?

— Kao prvi načelnik Sokola radio je i dan i noć za Sokolstvo, koje je osnovao pre 70 godina (1862) u svojoj domovini Češkoj. Pisao je sokolske vežbe, članke, pravila, širio Sokolstvo po ostaloj Češkoj i bio primer čestitog i pravog Sokola. Dvadeset godina radio je neumorno za Sokolstvo i kao profesor univerziteta umro je, utopivši se u reci Ahi, kada je imao nameru da se popravi i odmori. Njegovog sistema drži se čitavo Sokolstvo.

8) Ko je bio Jindržih Figner?

— Jindržih Figner bio je trgovac, prvi starešina Sokola i veran pomagač Tiršev. Bio je svestrano obrazovan čovek. Svojim novcem zakupio je zemljište za prvu sokolanu i pomogao je da se podigne prva sokolana. Uneo je duh bratstva među Sokole i međusobno oslavljanje sa »ti«. Bio je veoma čestit i radin čovek. Umro je u sokolani, na rukama svoga budućeg zeta, dra Miroslava Tirša. Nije radio ni za korist ni za slavu i od njega nam je ostala izreka: »Ni koristi, ni slave!«

9) Kakav je odnos gimnastike prema Sokolstvu?

— Gimnastika je Sokolstvu samo sredstvo, a nije mu cilj. Sokolstvo je stvoreno da pomaže narodu i otadžbini, a gimnastika mu to pomaganje samo olakšava.

10) Što je to stari vek i kakvo je bilo telesno vežbanje u starom veku?

— Stari vek je vreme u istoriji, koje ide od najstarijih istoriskih vremena do propasti Zapadnog rimskog carstva, 476 godine. Svi stari narodi imali su svoje telesno vežbanje, kao: trčanje, skakanje, hrvanje, bacanje kamena, jašenje na konju i t. d. U tome su se najviše isticali stari Grci i Rimljani.

11) Što su to olimpijade?

— Olimpijade su svečanosti kod starih Grka, koje su se vršile u određeno vreme i na određenom mestu. Pred hiljadama gledalaca natecali su se pojedini ljudi u hrvanju, skakanju, trčanju i drugim granama telovežbe, te u čitanju pesama, držanju govora i dr. Pobjednici bi bili nagrađeni. Po olimpijadama računali su Grci godine.

(Nastaviće se.)

Pre osnivanja Sokolstva kod nas se nije posvećivalo skoro nikakve pažnje telesnom uzgoju, svestranom razvijanju i jačanju tela. Istom s osnutkom Sokolstva pobudila se kod nas želja i smisao za telesno vežbanje; želja da postanemo telesno i moralno zdravi.

Tada su se počeli pod sokolsku zastavu svrstavati najbolji i najsvesniji sinovi jugoslovenskog naroda, te su počeli marljivo i izdašno vežbati po Tirševom sokolskom sustavu, koji je danas od svih ostalih sustava najsvršeniji. Putem Sokolstva počelo se buditi pritajenu i sačuvanu narodnu energiju i kultivirati duh plemenite slovenske duše za više ciljeve.

Tražilo se puteva i načina, kako će se sve to svesti u nuždan sklad i stvoriti sredstva i uslov slovenskom podizanju i napredovanju. A mi znamo da uslov za uspešan razvitak naroda, koji će moći vlastitim sredstvima da stvori bolju budućnost leži u zdravim i jakim pojedincima.

Ta i naš veliki učitelj, neumrl i slavni Tirš je kazao: »Ni naobrazba, ni bogatstvo, ni politička moć ne održaše sami po sebi narode na životu; sve su to narodi imali i opet izgubili, jer su bili nezdravi i moralno zahireni. Samo zdravlje i moral su jamstvom za život!«

Mi moramo znati da je telovežbom osvežen, ojačan i otvrđen organizam skloniji svakom telesnom i duševnom radu, lakše podnosi svaki napor i uspješnije podmiruje različite životne potrebe. U ojačanom telu nalazimo ojačanu i poletniju dušu, a u slabom, kržljavom i bolesnom brzo oslabi i zakržljava i duša. Ljudi, u kojima je ne samo organizam slab, nego i kržljava duša, ostaju obično duboko u materijalnoj i moralnoj nizini. A narod telesno i duševno nerazvijen mora svakako uzmaknuti, zaostati i propasti, jer mu propast spremaju, prema prirodnom zakonu, telesno i duševno razvijeniji narodi.

Način i put za postignuće sredstava i stvaranje uslova smo našli — našao ih je i pokazao Tirš, njegov veliki i pronicavi duh, njegova ljubav za svoj i slovenske narode. On nam je stvorio sustav, kojim nas uči što imamo vežbati, a svojom nam metodom pokazao smer i postupak vežbanja.

Iz Tirševog sokolskog sustava, koji se slaže s pedagoškim i metodičkim postupkom uzgajanja smo naučili, da kod podavanja znanja, kod uzgajanja moramo ići od lakšega k težemu, t. j. moramo počimati s jednostavnim i lakšim vežbama, jer se telo na taj način pripravlja za teže izvedbe; — mišice se takvim vežbama razgibaju i usposobe za izvađanje težih.

Zatim moramo ići od poznatoga k nepoznatome. Tim se načinom postupa tako, da možemo iz naučenih vežaba sastavljati i izvađati nove vežbe; iz pojedinih počela sastavljamo sastave na spravama i sastave kod prostih vežba. Nadalje moramo postupati od jednostavnog k sastavljenome. Svakome će biti jasno i poznato, da n. pr. kada se sprema sam za natecanje na spravama ili u lakoj atletici, da ne će najedanput izvađati čitavu vežbu, nego će izučavati pojedine delove, a kada to nauči, spajaće te delove i izvađati celu vežbu. Kod trčanja na 100 m prvi će dan trčati 70 m, a sledećih dana sve više i više čak do 110 m. Ovih par uputa doći će dobro našim naraštajcima, kojima se u nedostatku prednjaka poverava vođenje kojeg odela njihovim društvima.

Svakome bi moralo biti razumljivo, zašto nema danas naprednog naroda i pojedinca, kojemu nije stalo do telesnog uzgoja svojeg naraštaja, svoje dece i do vlastitog zdravlja. Ali u vreme dok još nismo imali Tirševog sokolskog sustava, dok nije još bilo izrađenih ni drugih sustava; vreme kada su samo razboriti pojedinci krčili put telesnom vežbanju, bejaše ljudi, ne pedagoga po zvanju, već po zdravom razumu, koji su preporučivali telesni uzgoj svoje dece.

Završiću rečima, koje je stavio na dušu odabranim uzgojiteljima Napoleon I kada im je predao svoje dete: »Ne zaboravite nikada, da uzgajate kralja, koji mora biti zdrav i jak, silan i velik. Njegovo telo morate tako uzgajati, da će biti uvek potporom duha, a nikada bremenom, koje duh uništava

i sva dobra svojstva čoveka suzdržaje. Bez prave telesne životne energije nije još nitko izveo nešto velikog i korisnog, a na vama je, uzgajatelji, da upravo tu energiju probudite. Već detinje igre neka vode k spretnosti, sili i energiji, a telesno vežbanje nastojte uvek ojačati i stupnjevati, da se telo napregne, da iskusi svoju silu i jakost i da se nateče za sve, što je dobro i plemenito u budućem životu!«

Žeteljice

(Jedan portret)

Kadgod sam je gledala na našim časovima na kojima sam osećala uvek veliku radost, izlazila mi je pred oči živa slika onih predanih i vrlo retkih sokolskih radnika.

Ona je zaista i po rasnom karakteru i po duševnoj snazi dostojan parnjak naših sokolskih pionira. Zato ni malo ne sumnjam, da je i sama njena pojava brzo stekla naše simpatije.

Na sve nas, sestra načelnica čini utisak blagog i pitomog bića, i zaista je, jedna od osnovnih crta njene duše, blagost i odmerenost. Koliko je mekote i nežnosti u njenoj duši, svedoči najbolje iskrena i spontano izražavana sestrinska ljubav prema nama.

Pored toga, sestra načelnica ima fino i objektivno merilo u ocenjivanju ličnih vrednosti naših, i u tom pogledu, kao i u svima drugim prilikama i odnosima prema nama, veoma nepristrasna i pravična.

Veoma je dragocena njena osobina: potpuno vladanje sobom, savladiva-nje svojih osećaja u prilikama u kojima čovek često ne ume da održi potpunu hladnokrvnost i pribranost. Imala sam prilike da je vidim izazvanu nečijim ispadom ili grubom pogreškom ili nekorektnošću i sličnim, gotovu da plane, ali se ipak uzdrži. Za trenutak na njenom licu se pojavi lak osmejak a iz usta se čuje nekad, istina, i energična reč, ali uvek izgovorena spokojnim tonom. Ovo savladivanje sebe izražava očevidno nadmoćnost njenog jakog sokolskog duha nad sitničarstvom i slabostima našim.

Ova osobina njenog duha bila je razlog, te su mnogi, ne poznavajući je dobro, mislili da je ona oštra i neosetljiva. Međutim, to je samo spoljni zastor ispod kog je jezgro puno blagosti, nežnosti i ljubavi. Taj momentalno energičan stav, veoma je potreban i koristan, jer bez toga, ona, povodeći se za svojom usekom prirodom, ne bi mogla savladivati teškoće u svojoj veoma zamornoj dužnosti, radeći sa svima kategorijama ženskog članstva.

Ona je u radu, rekla bih, neumorna. Njena sabranost je za divljenje. Pored mnogobrojnih časova vežbanja, kojima se ona sva predaje i u kojima angažuje celo svoje biće, pokazujući, popravljajući i objašnjavajući, — ona stiže da sastavlja i vrlo lepe vežbe, u kojima izražava svu toplinu svoje nežne duše, naročito vežbe za naraštaj i decu. Za svaku akademiju našeg društva, ona izradi po dve nove vežbe, koje kod gledalaca izazovu najveće dopadanje. Ona ima puno smisla za ono naše — narodno i svoje vežbe sastavlja po narodnim motivima. Na taj način unosi u vežbe naš narodni duh, i suva gimnastika dobija izvesnu sadržinu, svežinu i živost. Svaka njena vežba ispriča, ili bolje rečeno, opeva neki lep momenat iz života narodnog i otuda u njima puno miline i draži, i čovek ne može sit da ih se nagleda.

Sve ove lične osobine stekle su mojoj načelnici opšte simpatije našeg članstva i ja je punim srcem pozdravljam: sestru načelnice, Zdravo!

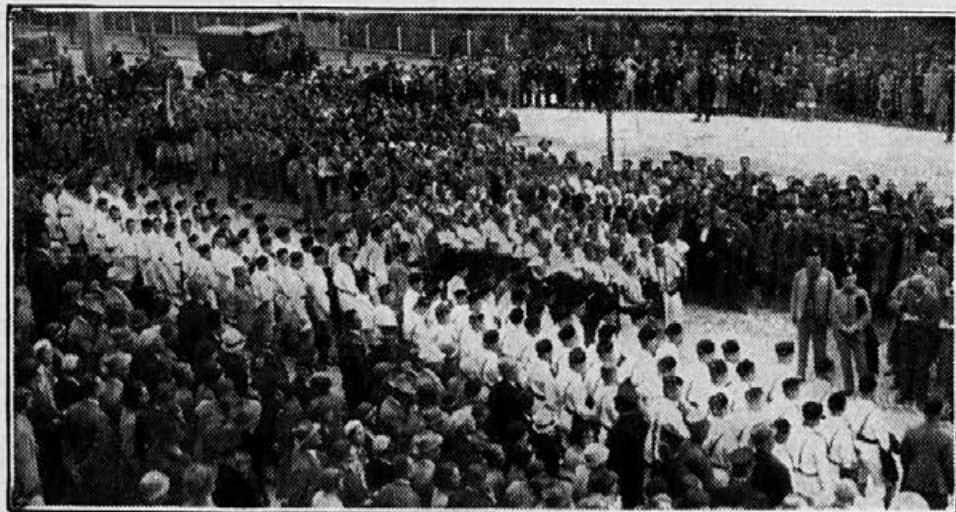

Iako smo Jugosloveni u istini jedan narod, svako se je naše selo ili kraj razvijalo individualno. Tlo, prilike, političke promene uticale su različno na pojedinca, a po tom i na ceo okoliš. Stvorio se je tako poseban tip čoveka, koji se znatno razlikuje od drugoga, koji je živio pod drugim prilikama. — Crnogorci su poznati zbog svojih junačkih, katkada veselih anegdota. Naši »Boduli« (stanovnici otoka) također su tip za se. Njihov govor, pesma i svirka odaju vernu sliku duševnog raspoloženja. Njihov narodni instrument »sopile«, za koje se naši muzičari premalo zanimaju, predmet su živog zanimanja sa strane tuđih glazbenika. U mnogim nemačkim glazbenim listovima nailazimo na čitave kolone o toj jedinstvenoj našoj muzici. Ne sme se zaboraviti, da je to sve, što nam je preostalo nakon ugrabljene nam Istre.

Na prvi mah čini ti se »bodulska« svirka nerazumljiva, neobična i monotona. Uzmeš li u obzir škrtu i kamenitu zemlju, koja im mačuhinski vraća njihov trud, večite narodne borbe protiv grabežljivih Mlečiča, Italijana i Nemaca, sve do našeg oslobođenja, doći ćeš do osvedočenja, da je u toj svirci, punoj otužnih tonova, prava slika svih patnja i borba za narodni i ekonomski opstanak. Jednaka je i njihova pesma. Tužna i jednostavna. Sigurno je, da priroda znatno upliva na melodiju pesme. Od kuda Bodulu vesela pesma, kad ga okružuje goli kamen iz kojega mora sklesati pregršt zemlje, u koju će posaditi smokvu, lozu ili maslinu!

A more, to veliko groblje naših mornara vrlo je varavo. Sada je mirno ko ulje, da se utren pretvori u morsku neman, koja proždire i brodove i ljude. Tim više moramo se čuditi ustrajnosti i velikom rodoljublju, koje rese od vankada ovaj narod. Iako se mnogi nalaze u širnom svetu, pogotovo u Americi, ipak je redak onaj, koji se ne bi vratio pre ili kasnije na rodnu grudu.

Sećam se vrlo dobro raznih sokolskih manifestacija prigodom narodnih praznika. Takvog oduševljenja ne vidiš svagde. To je spontani izraz narodne duše za narod i otadžbinu. U nedelje po podne pre dolaska parobroda šetaju mladići i devojke obalom, a gotovo svatko nosi sok. značku.

Kako je nastalo ime Krkonoši? A. Mihec, Slat. Radenci

Mnoga imena brda, reka i jezera nastala su po bajkama ili božanstvima dotičnog naroda, koji živi u tom kraju. Ljudska mašta, ne mogavši doći do pravilnog tumačenja, izmislila je ime, koje se često i održalo. U tome su svi jednaki: Sloveni, Germani i Romani, a da ne spomenem i druga plemena. Značajno je, da su mnoge bajke jednake kod svih Slovena. Očiti znak njihovog zajedničkog života. Gotovo svaki stariji Čeh znače da priča bajku o postanku imena Krkonoši. (Gorski venac na istoku Češkoslovačke države). Priča veli:

U davno vreme živeo je u brdima Krkonoši čudan starac vilenjak. Katkad bi sišao u dolinu, da vidi i da čuje, što se o njemu priča. Nitko ga nije poznavao, nu svatko je bio uveren, da postoji. Pošto je bio pravedan i strog, vrlo su ga se bojali svi oni, kojima nije bila savest čista. Siromahe je nagrađivao, a opake kažnjavao. Pošto je uvek nosio sobom koš, nazvali su ga Krakonošom t. j. čovek, koji nosi koš.

Nekog dana pode siromašna žena u šumu da nakupi lišća za svoje dve koze, koje su bile gotovo sva njezina imovina. Najednom pojavi se Krakonoš. Žena ga uljudno pozdravi, što se je starcu vrlo dopalo, te je zapita: »Što kažu ljudi o Krakonošu?«. Žena je odgovorila, da ga mnogi hvale zbog njegove pravednosti i zauzimanja za siromahe, dok ga drugi proklinju, jer ga se boje. Zadovoljan njezinim odgovorom reče joj: »Uzmite ovo lišće, da se ne mučite u goru.« Rekavši to, strese pred nju svoj koš pun lišća. Žena napuni vreću i pošto se je zahvalila, vrati se kući.

Pod noć natrese kozama lišća i ode na počinak. U jutro pruži joj se žalosna slika. Obe koze ležale su na tlima — mrtve. Pozove susednog mesara, da bi kozama skinuo kože, kako bi bar nešto spasila. Kad otvori mesar kozama trbuh, zastade mu dah. Unutra su se nalazili sami zlatni dukati. Svaki pojedini list pretvorio se u dukat.

Žena otrča da vidi, što je s preostankom lišća u vreći, nu lišće je bilo iščezlo. Tako je Krakonoš nagradio siromašnu i poštenju ženu. — Drugi primer:

Žena traži u šumi jagode. Pred njom se stvori Krakonoš. »Zar vas nije strah samu u šumi?«, zapita ovaj ženu, koja se bila nemalo prestrašila. »Samo se Krakonoša bojim, tog prefriganog vilenjaka, koji straši poštene ljude. Inače se ni vruga ne bojim!«, odgovori žena.

Krakonoš poče vaditi iz svojih cipela čavliće.

Postavi ih u krugu na otsečeno deblo, šiljcima u vis. Žena ga začudeno promatra, ne znajući, što namerava starac. Krakonoš pograbi ženu obim rukama i poseđe je silom na postavljene čavliće, da je jadna vrisnula od boli. »Kad dođeš kući, pričaj svakomu, da si videla Krakonoša, koji sudi svakomu na licu mesta.« Rekavši to, nestade. Takve je kazne izricao stari Krakonoš, simbol poštenja i pravde.

Tako je, eto, nastala priča o postanku imena Krkonoši.

Naraščajski teden Sokola II

Sokolsko društvo Ljubljana II. praznuje letos 25-letnico svojega obstanka, katere pa radi letošnjega Pokrajinskega zleta ne bo posebej proslavilo. Vadičeljska zboraz ženskega in moškega naraščaja sta sklenila to priliko izrabiti za pospešek dela pri naraščaju in proslaviti društveni jubilej s prireditvijo »Naraščajskega tedna«, ki bi bil posvečen samo naraščaju in čigar pokroviteljstvo je prevzelo društveno starešinstvo. Oba naraščajška vadičelja zboraz, kakor tudi ostali naraščaj sta se resno oprijela dela za izvedbo naraščajskega tedna, ki naj bi obsegal naraščajške tekme, predavanja, izlete in čajanko. Tri mesece pred tekmo sta zboraz izdala zbirko prvin za vaje na orodju, ki naj se vezbajo in iz katerih so se malo pred tekmo sestavile ter objavile tekmovalne vaje.

Uspeh dela je vsekakor zadovoljiv in je ves naraščaj z veseljem sodeloval pri pripravah in izvedbi naraščajskega tedna. Vaditeljska zborova sta popolnoma zadostila dolžnosti ter sta izvedla vse priprave točno in v redu.

Naraščajski teden se je pričel 23. aprila t. l. in trajal do 30. aprila t. l.

Prvi dan, t. j. v nedeljo 23. aprila, so se vršile naraščajske društvene tekme pod vodstvom br. Kebra. Tekmovalo je 44 naraščajnic in 26 naraščajnikov. Tekme so popolnoma uspele.

V ponedeljek 24. apr. so se zvečer vršile izredne seje obeh naraščajskih vaditeljskih zborov. Moški naraščaj je imel po seji izredno vadbena uro pod vodstvom naraščajnika Vitka.

V veliko počaščenje nam je bilo predavanje I. namestnika staroste Saveza SKJ br. Gangla, ki nam je v petek 28. aprila govoril o sokolski ideji in telesni ter duševni vzgoji. Telovadnica je bila polna naraščaja in članstva, ki so z vso pozornostjo sledili vznesenim besedam govornika.

Zadnji dan tedna je bil posvečen naraščajski zabavi. Sporazumno z društveno upravo se je vršila v soboto 29. aprila v telovadnici čajanka.

Za 24. aprila nameravana izleta naraščaja sta bila preložena za teden dni radi nestalnega vremena. Zato sta se vršila 7. maja, in sicer je šel moški naraščaj z vlakom do Borovnice, skozi Pekel v gozdove pod Mali Krim. Naraščajniki so se opremili z vrvmi in kočlički za kuhanje. Preplezali so nekaj sten pri slapovih ter so nekateri prišli preveč v dotik z vodo pod slapom. Vsa nadaljnja pot je bila zelo romantična, le škoda, da je dež marsikaj preprečil. Vkljub neugodnemu vremenu je bilo razpoloženje vseh ves čas izvrstno.

Ženski naraščaj pa je izletel čez Orlje, Molnik, preko Sv. Magdalene v Grosuplje. Tudi tem je nagajal dež, dasi ne tako močno kakor naraščajnikom, vkljub temu se je bilo treba zateči v Sokolski dom v Grosupljem, kjer so bile deklice bratsko sprejete. Dobra volja je dosegla višek na povratku v vlaku.

Oba izleta sta uspela prav dobro in sta bila lep zključek naraščajskemu tednu, ki bo ostal vsem v trajnem spominu. Delo obeh naraščajskih vaditeljskih zborov je rodilo vidne uspehe tako na telovadnem kakor na prosvetnem območju. Naj bo prireditelj naraščajskega tedna vsemu naraščaju v izpodbudo in smernica za bodoče sokolsko delo. Zdravo!

K. H.

Pri kuhi

Naši pesnici

U pohode

Dr. V. V. Rašić, Beograd

o I pokrajinskom sletu Sokola Kraljevine Jugoslavije — u Ljubljani 28 i 29
juna 1933 godine

Zori, zoro, pucaj, beli dane,
Teraj mračno da u nevrat ode,
Da nam svima jarko sunce grane, —
Sokolovi idu u pohode!

Božje duše! Srce ljubav čista
I do sada i od sada vode, —
Zdravo, zoro, — nek' sunce zablista, —
Sokolovi idu u pohode!

Mladalački srećom okićeni,
Dobrim putem samo napred hode
I sokolskim duhom odgojeni, —
Sokolovi idu u pohode!

Iz doline u same visine
Kliču klikom, odjek svuda ode,
Sve se ore gore i planine, —
Sokolovi idu u pohode!

Zdravo da si, Domovino mila,
Zdravo, mili i premili rode,
Širi ruke — sokolova krila, —
Sokolovi idu u pohode!

Sletu, Zdravo!

Joso Matešić, Generalski Stol

Zarudila zora bajna
Da posvijetli danu;
A od svuda vojska sjajna
Stiže u Ljubljanu.

Nema topa, nema sablje,
Niti ljutog praha,
Kako su ju lude bablje
Slikale od straha.

Ali ima silnu snagu
I mišiće jake,
Da odbrani zemlju dragu
Od navale svake.

Da poruči dušmaninu:
Sokolj će prvi,
Jugoslavsku domovinu
Braniti do krvi.

Neka vide protivnici
Sokolova brojna,
Gdje se kupe lko vojnici
U redove bojne.

I gdje kliču svemu svijetu:
Branićemo troje:
Našeg Kralja, zemlju svetu,
I jedinstvo svoje!

Sletu, Zdravo, uskliknimo
Iz dubine duše,
Složnim glasom zagrmimo
Nek se sove ruše!

Zdravo da si, majko Slavo,
Zdravo, Soko sivi,
Zdravo braćo — sestre Zdravo!
Nek nam svijet se divi!

Sokolič

Rica, Ljubljana

Moj oče — pogum,
moj bratec — razum,
mati — mladost,
sestra — radost!

Ja sam Soko...

Dorde Glumac, Zemun

Ja sam Sokô, ja sam Sokô!
Svima svuda javljam;
Dižem glavu gord visoko,
Sve bratski pozdravljam.

Otrov mržnje ne poznajem,
Ljubav propovedam;
Sebe žrtvom rodu dajem
I u svetlost gledam.

Ko zastavu slogu širim
I svađe se klonim;
S nepravdom se ja ne mirim
I ko zlo je gonim.

Poštenjem se ja ponosim
I slobodno dišem;
Istinu ko zavet nosim
I krvlju je pišem.

Zlo od dobra razlikujem,
Glas savesti slušam;
Ja sebičnost osuđujem
I laži se gnušam.

Nikog neću da uvredim,
Bistar razum imam;
Dobar primer uvek sledim,
Mudar savet primam.

Ja starije svoje štujem,
U mlade ne diram;
Svladavam se i ne psujem,
I reč uvek biram.

S drugovima ja se slažem,
Tuču izbegavam;
Uvek slabe sve pomažem,
Bedu ublažavam.

U svom radu sreću tražim,
U trudu uživam;
Sve više se voljom snažim
I sve jači bivam...

Ja sam Sokô, ja sam Sokô!
Svima svuda javljam;
Dižem glavu gord visoko,
Sve bratski pozdravljam.

Nedelja na selu

Nevenka Novaković — Pišteljić, Daruvar

Oče! Sećaš li se kad šetasmô uskom stazom,
kroz poljane cvjetne i kroz rodno žito!
Ja sam te često o što čemu pito,
a ti mene zvaô, svojom malom mazom. —

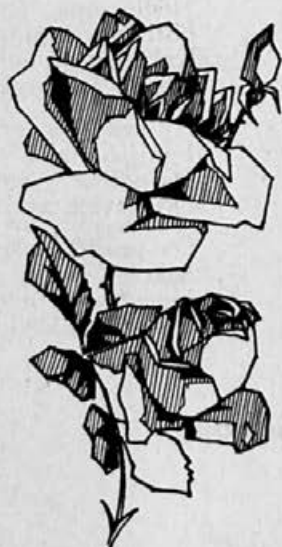
Izlazilo sunce! Na istoku rujnom
nebo se crveni; ko rujnim vinom
vrči naliveni. — Svježina svuda!
Povjetarac lak. Nad prirodom bujnom.

Od ptičijih pjesmi prolamo se zrak
i gubi se nad šumom žitnijeh talasa;
a po dnu dolje rodnoga mu klasja,
veselo leluja procvali mak! —

Puno se klasje zemlji naginjalo.
Sa obližnje crkve zvono se ogłosi!
U vis se ševa diže, a teško klasje
lagano je svoje stablje povijalo.

Za ritmom vjetra, čineći talase
blistave, sjajem žeženoga zlata.
Dok na širom otvorena vrata
Božijega hrama, moleći svak za se.

Ulazilo mnoštvo pobožnoga puka;
drhćućim korakom, u ruhu svečanu,
šapatom tihim punilo dvoranu!
A s čela na grudi spuštala se ruka! —

Žaba in želva

A. Francevič, Ljubljana

Basen

Igrá se dečko, meče kamenje,
zadeti hoče belo znamenje,
pri tem pa žabca kruto rani v pleče.
Zastoka milo bedni stvar in reče:

»Oj mati, mati, mamica,
hudó me peče ranica.
Če ne dobim zdravila,
bo smrt me zadavila.«

Žabura naglo potolaži sina:
»Oblíža preskrbim in žabirina
in zopet čisto zdrav in čil
moj žabec muhe bo lovil.«

V trenutku tem slovesnem izpod maha
stoletna želva ji z glavó pomaha.
»Gospa Črepaha, bi li šli v lekarno?
Srce vam moje v vek bo blagodarno.«

Prikima želva, kot da gre na pot,
a žabi splazita se skozi plot
pa ždita v gosti senci vinske brajde
do poldne in ves dan, da sonce zajde,
vso dolgo noč, da rosno jutro sine.
Kako da ni še z leki stare strine?
»Črepaha se samo z dobroto baha,
pa lena, trda je ko njen pokrov.
Bog ve, kedaj prikaže se domov!«

»Ha, ha! sem vedela, da le mrziš,
o drugih da nevšečno govoriš.
Še včeraj sem se tu potuhnila,
da malo bi prisluhnila,
saj komur je resnice mar, se skrrije!«
kornjača godrnja spod trtne brajde.

Prijatelj, saj si čul že stare gajde:
Kdor noče, brž izgovor najde,
pa naj si ga iz trte zvije.

Deček poje

Ivan Albreht, Ljubljana

Jaz pa hišo si sezidam,
vanjo sonca bom ujel,
sredi njega fantič pesem
peti tako bom začel:

Mlada, mlada moja leta,
krepka hoja za očeta;
pridne roke — brez skrbi
mati naj od njih živi!

Pridi v goste, kdor si naš,
še je nekaj polnih čaš!

Jaz pa njivo si preorjem,
žita tja bom nasejal,
od obile žetve delež
bratom bom z veseljem dal.

Zdrava moja mlada leta
so za mater in očeta,
sestre, bratje, vsi ljudje
utehe naj od njih dobe!

Pridi v goste, sestra, brat,
gremo k soncu vasovat!

Ljubezen

Gustav Strniša, Ljubljana

Ste čuli li, da svet pretaka
povsod samo le kri, solze,
trpljenja kupe vsem nataka,
od lakote mrjo ljudje?

Zakaj? Zato, ker je umrla
ljubezen prava med ljudmi,
vsak bi le užival in zabava
ijudem je smoter vseh teh dni.

Ljubezen je pa utonila
v skrivnostni uri v bel tolmun,
le luna se je zasolzila,
vzdrhtel je val nje zlatih strun.

Ljubezen včasí vstane, hodi
po sivem bregu in ihti,
samotna žalostna krog blodi,
ne upa več si med ljudi.

Kdaj se objamemo trpeči,
kdaj v nas sovraštva več ne bo,
kdaj spet približamo se sreči,
kdaj v nas ljubav vzplamtela bo?

O, Gospode Milostivi,
Hvala što se smilovao:
Roblje Tvoje što oživi
I život nam darovao!

Što oprosti grehe teške
I odagna svu nepravdu, —
Te sa moći sad' viteške
Mi grlimo Tvoju Pravdu!

Što preseče jarost Tvoju
I utiša gneva Svoga, —
Te sad' nismo na razboju
Već u srcu Oca — Boga!

Povrati nas, Bože Sveti,
Okrepi nas verom Tvojom,
Svaka srdnja nek' odleti, —
Nazovi nas decom Svojom!

O, Gospode, Bože Mili,
Nek' se gnevu i trag zбриše, —
Dosta li smo procvilili, —
Ne goni nam pleme više!

Svaki bol nam od sad' skрати,
Niti jauk da se чује, —
Milošću nas od sad' prati
Da se s Tobom sve raduje!

Ti nas od sad' sve ozari,
Ti nas od sad' hrabri, snaži, —
Milosti nam ti podari
I pomoć nam ti ukaži!

O, Gospode, Tebe znamo
Ti ćeš nama mira dati:
Da se Tebi obraćamo
I mognemo poslušati!

Milost, Bože, nek' je svude
Na jadano pleme moje, —
I umudri sve susede
Što se od tog tako boje!

Sad' se milost i Istina
Jedva sreli, jedva svili, —
Mir i Pravda sa visina
Na zemlji se poljubili!

I Istina otud' nič
Svuda kod nas, — blago nama!
A sa neba Pravda kliče:
»Od sada sam i ja s vama!«

Divimo se takvoj slozi
Na sreću nam našeg roda, —
O, Gospode, Ti pomози,
Da od toga bude plod!

Oh, da divne naše sreće.
Nek' nas Pravda od sad' vodi, —
Nek' predvodi i pokreće
Ka Svetlosti i Slobodi!

Jaz vas iščem

Rica, Ljubljana

Jaz vas iščem, ptiči — znanci,
lani bili ste z menoj
teh poletnih dni poslanci,
kje ste ljubljenci nocoj?

Pa se smeje bleđa luna,
a zefir mi šepeta:
»Kje zdaj iščeš mlade pevce,
noč nikagar ne pozna!«

Jaz vas iščem, dragi znanci,
v meni vlada mrak vsak dan,
vi prirode ste poslanci,
iščem vas vso noč zaman.

Rad vam razodel bi eno,
tiho žalostno skrivnost:
V meni cvetje je rojeno,
ki mu mati je bridkost.

Cvetje to je z naše meje,
kjer nas bratje čakajo,
kjer se sonce ne prismeje,
kjer vsi v mraku plakajo.

Jaz vas iščem, ptiči-znanci,
lani z mano peli ste,
bil je dan, ko vi poslanci
srca razodeli ste.

Zdaj bi rad vas ptičke prosil,
da za mejo bi zleteli,
kjer naš narod težko čaka,
da svobode spev bi peli.

Beda

Rica, Ljubljana

Mamica je bila bleda,
očka v rudnik zakopan,
vladala pri nas je beda,
in še vlada vsaki dan.

Pa očeta so prinesli,
mrtev ležal je sred nas,
mamico so krči tresli,
beda je dušila nas.

Pa so rekli, da spet sonce
kmalu bo sijalo nam,
da imeli polne lonce
bomo in natrpan hram.

»Kdaj bo to?« vprašuje mati,
vedel bo najmlajši brat,
ki ni mogel več čakati,
zdaj je angelček krilat.

Neka vide!

Dr. V. V. Rašić, Beograd

Neka vide da smo svude
I videni, a i znani
I da nismo sreče hude
Nego slavom ovenčani!

Neka vide što imamo,
Neka vide kud idemo,
Neka vide i što znamo
Što hoćemo da i smemo!

Neka vide gde smo svoji
I sve braća jedne krvi, —
Da se nikog brat ne boji
Da zlotvora šamo smrvi!

I kad dode svečan danak
I na čelo Kralj se stavi, —
Zakucaće svečan časak,
Zaplivaće sve u slavi!

Zastave će da se vijū
Muška prsa nadimaju,
I junačka srca biju
U viteškom okršaju!

Trubi, trubo, mi smo s tobom,
Uvek složni svi od reda:
Za Dom, Kralja i sa Bogom, —
Sinci slave i pobjeda!

Breda vpraša

Ivan Albreht, Ljubljana

Vpraša Breda drobno ptičko,
drobno ptičko lastavičko:
»Si letela čez tri gore
in tri reke in čez morje,
preletela si dežele,
vladavine in kraljestva.
Kaj ti pravim, drobna ptička,
daj, povej mi po pravici:
Kje najlepše je na svetu.«

Kljunček ódpre lastavica,
deklici žgoli in poje:
»Sem letela čez dežele,
preletela tudi morje,
reke, góre in doline.
Videla lepote sem mnogo,
a najboljši na vsem svetu
je kotiček, ki ga čuva
zvesta materina roka!«

Sokolska snaga

Mile Matešić, Generalski Stol

Oj, Sokoli, braćo mila,
Od Triglava do Vardara
Širi soko svoja krila
I ideje svete stvar.

Zalud laže dušman kleti,
Zalud grakću crne vrane,
Zalud dušman nama preti
Sa zapadne tamne strane.

Jer je Soko, braćo draga,
Druga vojska svima mila,
On sa praga tera vraga
Ne boji se tamnih sila.

Dušmanska nas crna ruka
Savladati nikad neće,
Uzalud im svaka muka
Gde se hrabar Soko kreće!

Bili smo i bićemo

Dr. V. V. Rašić, Beograd

Kraj svih zala i teškoća
od vekova pa do nas,
I nesreća i besnoća, —
Jošte živi naši glas!

Glas što diže i podiže
Sokolova divan soj, —
I što vodi i predvodi
Sa pobedom krvav boj!

Milj rode, slatki rode,
Širi krila u sav let. —
Drž' se pravde i slobode,
Pa će s tobom ceo svet!

Drž' se sloge, drž' se bratstva
I slavnoga Kralja svog
I zastave od jedinstva, —
Pa će s nama i sam Bog!

A kome je dugo vreme
Il' ga goni kakav bes, —
Nek' ne dira naše pleme,
Jer će biti urnebes!...

Borba nam je duši draga
I sokolski klićemo:
U borbi je naša snaga, —
Bili smo i bićemo!

Sokoli

Dr. A. P.

Raširite vaša krila, sivi Sokoli,
Poletite u visine nad svet oholi.
Okupani sunca sjajem vi se vratite,
Donesite mir i ljubav, pa nas zbratite. —

Zapevajte vašu pesmu, složno, veselo,
Veselite naše srce, vedrite čelo,
Nek u nama ljubav plamti bratska, večita,
Neka bude k'o glas pesme uvek rečita. —

Vodite nas bistrim okom kroz svet okoli,
Budite nam budni vodi, sivi Sokoli!

Kadar zavabijo sončne višave

Rica, Ljubljana

Kadar zavabijo jasne višave
s sončnim blestenjem v tihi svoj čar,
čutim življenje mlade narave,
v duši mi vstaja vihar.

Borbe želim si, ponosno korakam
kvišku po skalah, kje je moj cilj?
Drzno hitim, nikoli ne čakam,
rad za prvenstvo bi se boril!

Sonce se smeje, ognjene puščice
strelja z višine, v dušo me žgo,
toda kaj mar mi sončne kaprice,
saj je utrjeno moje telo!

Sokol ponosni spem urno do cilja,
vedno preziram zapreke, pogum
dalje me vodi, sreča me vila
spremlja in spremlja me zdravi razum!

Kadar zavabijo jasne višave,
rad se odzovem in stopim na plan,
pijem življenje vesele narave
sokol junaški, močan, razigran!

PESME NARAŠTAJA

Pridite braćo!

Jovan Običan, naraštajac, Pančevo

Čovek rođen slab i mali
U životu često pada
Zato, braćo, u Sokolstvu
Ostaje vam jošte nada.

Pa svi tako zagrljeni
Upoznajmo staze nove,
Staze nove pune cveća,
Tu nas naša dužnost zove!

Luč bratimstva obasjaće
Put, koji nas k nama vodi,
Pružite nam svoju ruku
Ta jedna nas majka rodi!

Iako se do tih staza
Preko trnja mora doći,
Ipak mora svanut zora,
Koja ide posle noći.

Sokolske su grudi čvrste,
Sokolska je miš'ca jaka,
Jer lozinka naša glasi:
»Napred, napred nazad ni koraka«.

Uz plavi Jadran

Bendelja Božidar, naraštajac, Senj

Na suroj hridi uz plavo more
Malena kućica stoji.
Ona je meni lijepa i draga;
Roditelji tamo su moji.

Slušam gdje hladni pričaju vali
Bjela Iljka i Domagoja,
Tomislava, Krešimira, Uskoka dičnih
I drugih junaka slavnog nam soja.

Pred kućom je vrtić pun mirisna
cvijeća
Što sestrice moje ga sade
Pjevajuć' pri tom pjesmice krasne
što mati ih nauči mlade.

A danas se Jadranom tuđinac bani.
»Moro« je, onaj, to »crni«
Što nekoć je našoj kraljici Mari
Sjaj zakrio slavnoj kruni.

Pjevaju pjesmu o silnom moru,
I Marijinoj zlatnoj kruni
Što ju je davno odnio tuđin
Nekakav »Moro crni«.

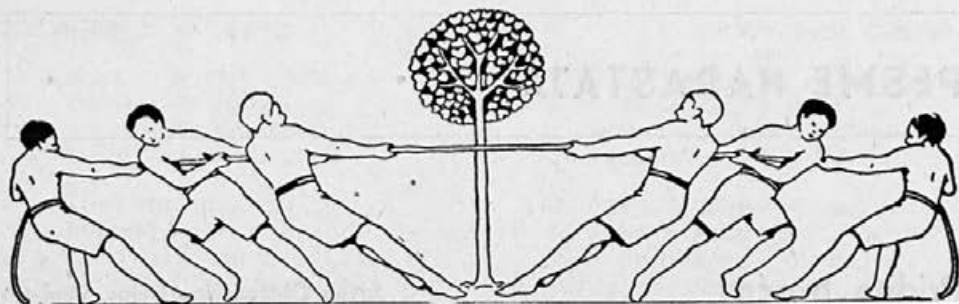
Žalost mi teška obuzme srce,
A oko se napuni suzom.
Ja plačem za dičnim junacima davnim,
I velikom slavom našom.

Kad sunce tiho za otok zađe,
I sumrak nečujno padne,
Ja odlazim sam na pješćano žalo
I slušam valove hladne.

A tada se sjetim da u tom moru
leži buzdovan Markov.
On će jednom otud izići
I Marinoj kruni dat' sjaj nov.

Slušam pričanja o slavi staroj
Kad more to »našim« se zvalo,
Kad je na kršnjima obalam' našim'
Od sreće sve sjalo i cvalo.

Tada će Jadran bit' slovensko more
Kao što je nekoć i bio,
A sa Marine krune zlatne
Dić' će se crni veo. —

Radovi našeg naraštaja

Spremajmo se duhom i telom za slet u Ljubljani¹

Joso Kosanović, Karlovac

(Govor pred vrstom)

Draga braćo! Više nas ne deli mnogo dana do sleta u beloj Ljubljani. Vi ga svi sigurno, isto onako kao i ja, radosno očekujete, stvarajući već sada mnoge lepe predožbe o svima onim lepotama, koje nam može pružiti jedan naš slet. Međutim, ima Vas, braćo, koji još nikada niste bili na pokrajinskim sletovima, pa i ne možete osećati sve čari koje nam on pruža. Vi ne možete da zamislite kakvi će Vam se buditi osećaji kada vidite u nastupima hiljade mladih grudi u kojima bije isti sokolski osećaj, isto srce, isti polet duše, koje vodi jedna sokolska misao! Isto će Vas toliko, znam, zadiviti i naša organizacija koja se osniva na našoj sokolskoj disciplini i visokoj svesti o pripadnosti velikoj sokolskoj porodici.

Ja sam prošao već tri sleta. Sva tri su mi se toliko zarezala u moju svest, da su ostavili neizbrisiv trag u njoj. I sada kad Vam govorim o tim lepotama i veličini, moju svu svest obuzimaju događaji koje sam tada proživio, a koji su mi toliko mili, da sav onaj napor koji sam tih dana učinio ostade mi kao ugodan osećaj. I danas mi lebdi ona lepa slika pred očima, kada smo u nastupu, rame uz rame iz svih krajeva naše otadžbine, vođeni istom mišlju, uzdignuta čela ponosno stupali u redovima. Svaki je od nas tada nosio ceo naš narod u svojim grudima. Naša jugoslovenska zastava, koja se tih dana ponosno lepršala nad našim glavama, a traka resila nam grudi, bilo je slatko milovanje našoj duši. Ritam gibanja naših tela za vreme izvođenja vežbi bio je samo otsev ritma naših srdaca napunjenih velikom sokolskom idejom.

Draga braćo! Podite i Vi, koji još nikada niste osetili lepote naših sletova da dobijete osećaj veličine našeg rada, a oni koji ste već bili da osvežite svoje ranije doživljaje i da tako svi dobijemo novog poleta i snage za što veća pregnuća u našem sokolskom radu. Spremajte vežbom telo svoje, a sokolskim idealima dušu svoju, da što spremniji dodete u belu Ljubljanu, prvo naše sokolsko gnezdo na Jugu! Zdravo!

¹ Donosimo ovaj govor pred vrstom, iako je sadržajno zastareo, da se vidi sistematski rad karlovačkog sokolskog naraštaja.

Velike sokolske svečanosti u Ljubuškom A. Mustafa, Ljubuški

Sokolsko društvo u Ljubuškom priredilo je na dan 6 maja o. g. durdevdanski uranak sa svima Sokolima i građanstvom.

Sa zbornog mesta iz dvorišta Osnovne škole, bio je polazak u 4'30 sati uz pratnju društvenog tamburaškog zbora na određeno mesto »Luka«, udaljeno od Ljubuškog 4 kilometra.

Durdevdan, radi tehničkih razloga bio je vezan s proslavom »Naraštajskog dana«. Odmah po dolasku počelo se s natecanjem u raznim tačkama. Natecao se samo muški naraštaj i to: jedna partija u šesteroboju gde su postigli prvo mesto br. Mesihović Salim, drugo br. Muhamed Budimlić i treće brat Omer Sadiković. Druga partija natecala se u peteroboju gde su postigli prvo mesto brat Salko Terzić, drugo brat Ahmed Budimlić i treće brat Salim Delalić.

Svima gornjim pobjednicima podeljene su lepe nagrade.

Prvu pobjedničku nagradu, koja se sastojala iz svečane naraštajske odore, dobio je naraštajac brat Salim Mesihović, koja mu je na svečan način predana po starešini društva bratu Nazečiću, uz učešće svih prisutnih.

Ostale pobjedničke nagrade sastojale su se iz lista »Sokolici«, naraštajskih značaka i slično.

Nakon podeljenih nagrada održao je vrlo uspelo predavanje brat Mahić Derviš, društveni prosvetar, o značaju durdevdanskog uranka.

Posle predavanja priredeno je veselje s igrankom u kojemu su, u početku, sudelovala starija braća i sestre, a kasnije, nakon obavljenih natecanja kod ženske dece i naraštaja, pridružila su se veselju i sva deca. To veselje trajalo je gotovo do 11 časova.

Oko 11 časova povorka je krenula u skupnom pohodu natrag do Ljubuškog u najvećem raspoloženju.

Na večer u 9 sati, priredena je svečana durdevdanska akademija u prostorijama sokolane. Pozdravni govor održao je naraštajac brat Salim Mesihović. Vrlo birani i obilni program, koji su izvodili samostalno sokolska deca i naraštaj, izveden je s puno veštine i izvežbanosti. Da je program akademije izveden na opšte zadovoljstvo svih prisutnih, jedino se ima zahvaliti agilnom društvenom načelniku bratu Hasanu Mesihoviću, koji je, može se reći, i dan i noć bdio u vežbaonici s decom i naraštajem, nastojeći da postigne što bolji uspeh, koji je zbilja i postigao.

Na akademiji učestvovalo je jedno odeljenje starije braće, njih 14 na broju, iz sokolske čete Vitina sa dve proste vežbe, koje su odvežbali s vrlo dobrim uspehom.

Posle završenog programa nastalo je opšte veselje s igrankom.

Sarajevski sokolski naraštaj

N. Ružička, Sarajevo

Mnogobrojne priredbe i izleti svedoče da sadanji odbor saraj. sok. naraštaja u punoj meri ispunjava ono, što se od njega očekivalo. Pod vodstvom br. Šiljka, predsednika narašt. odbora i uz saradnju braće: Blagojevića, Čekrlje, Nahmijasa i ostalih kao i sestara: Bandičeve, Antonijevićeve i drugih sve ide u najvećoj slozi.

Iako je nekoliko dana ranije kiša stalno padala, 14 maj, dan manifestacije sar. sok. naraštaja, osvanuo je divan. Toga dana je održana prva akademija sarajevskog sok. naraštaja, koja je pun dokaz rada i sloge sokolskog naraštaja. Akademija je počela u 10½ sati pre podne, pred skoro punom salom. Akademiju je otvorio brat Đorđe Čekrlja vatrenim govorom, koji je na kraju bio burno pozdravljen od prisutnih. Iza toga su se redale sve lepše i lepše tačke programa. Najviše aplauza su, ipak, ubrali braća naraštajci Sok. čete Kasindo, sa svojim prostim vežbama i skupinama. Na zadovoljstvo celokupne publike oni su svoju tačku izveli po drugi put. Iza svršetka akademije obrazovana je veličanstvena povorka naraštaja, koja je

celim putem bila burno pozdravljena. Pred Hipotekarnom bankom br. Šiljak održao je vatreni govor pozivajući građanstvo da u što većem broju pomaže sokolske redove, a naročito sokolski naraštaj, jer je to buduća odbrana Jugoslavije. Na kraju je govornik bio burno pozdravljen od prisutnih, kojih nije bio mali broj.

Pošto je taj dan, 14 maj, bio određen za veselje i manifestaciju sokolskog naraštaja, to je posle podne bila priređena igranka za sve članove i prijatelje Sokolstva u bašti Poštanskog doma, budućih sokolskih prostorija. Ulaz je bio dobrovoljni prilog.

Na igrici su svirale dve muzike: zbor tamburaša, pod vodstvom brata Hinka Vaserštajna — Babe i džezbend, pod vodstvom brata Bijelića. Sem toga bila je razapeta i mreža za odbojku. Prisutni su se tako proveli da će im taj dan, 14 maj, dan manifestacije sarajevskog sok. naraštaja — po njihovom sopstvenom iskazu — ostati dugo u sećanju, ne samo po igranci, nego in po veličanstvenoj akademiji održanoj pre podne.

Jedinstvo Sokola i države

Milutin Kosanović, Karlovac

(Govor pred vrstom)

Draga braćo! Odjek osnutka slovenskog Sokola u bratskoj Češkoj osetio se nabrzo i kod nas na Slovenskom Jugu. Niču prve sok. organizacije. One ne sačinjavaju u prvom svom početku, a i dosta dugo posle, jednu, da tako kažem administrativnu celinu, iako se ne može reći da idejno nisu bile posve blizu. Politička pocepanost našega naroda bila je vidna i u osnivanju Sokolstva. Tako se osnovaše tri bratske sokolske organizacije kod nas na Jugu. Pa iako su one bile duhovno dosta blizu, pa i ako su na svesokolskim sletovima i drugima javnim manifestacijama pokazivale jedinstvenost rada i delovanja, ipak je trebalo dosta dugo vremena da dođe do jedinstvene sokolske organizacije. Plemenska obeležja koja su se javljala po ujedinjenju, iako je bilo očekivati baš obratno, javiše se tada. Jedan deo Sokolstva na Jugu gotovo dobi neko političko obeležje. To je slabilo naš sokolski organizam, a da ne kažem da mu je nanelo velike štete, ono je vodilo do nezdravih pojava, jer se sukobiše dve ideje: jedna regionalna i druga široko jugoslovenska. Pa ne samo da je Sokolstvo trpelo, nego trpeo je i naš državni organizam.

Kako Sokolstvo po svome programu nije nikada bilo regionalno, nego veliko — općeslovensko — a kod nas kao podređen pojam tome — jugoslovensko — moralo je doći do nove grupacije osnivanjem jedinstvene sokolske organizacije »Sokola Kraljevine Jugoslavije«. Ta srećna misao, da životom i radom svojim prestanu sva društva i udruženja plemenskog karaktera, rodiše novo i podmlađeno naše Sokolstvo. Sokolstvo je oduvek nosilo u svome radu obeležje narodne organizacije, koja želi okupiti u svojim redovima sve zdrave snage našega naroda, povesti ih pravim putem i poroditi ih. Taj rad jača naš narodni organizam — celokupni narod — koji reprezentira našu državu. Tu je tesan odnos između Sokola i države. Taj odnos ima svoj dubok koren osećanja prema rođenoj grudi i svome narodu. Taj je osećaj Sokolstvo od prvoga svoga početka nosilo u srcu svome, ono ga nosi i danas, pa mu je želja da i sve buduće generacije prolazeći kroz Sokolstvo budu prožete tim osećajem. Sokolstvo je svojim radom pomagalo izgradnju naše države, jer je ono svim svojim idejama, a i krvlju svoje braće dalo žrtve na oltar domovine. To Sokolstvo ima pravo i danas da digne svoj glas i da ga se čuje u svim manifestacijama našega narodnog organizma predstavljenog u državi. Na nama je Sokolima, da narodno i državno jedinstvo što bolje učvrstimo. Naši neprijatelji i izvana i iznutra mrze nas i napadaju, a mi im poručujemo onu staru latinsku: »Dulce et decorum est pro patria mori«, što znači, slatko je i časno za domovinu umreti.

Jedan čas u sokolani

Večer. Čas je članova od 7—8 sati. Sokolana vri. U jednom kraju dosta prostrane sale sprema se njih 20 naraštajaca za polazak kući. Članovi vežbaju na ono malo sprava i čekaju komandu načelnika da pohitaju u vrstu. Desetina prijatelja Sokola članova nevezbača motri ovaj ceo žagor. Načelnik društva brat Vojvodić Stevan komanduje: »Mirno« i članovi ostavljaju sprave i stoje skupno. Kande se nižu jedna iza druge. Dvadeset i tri člana postrojena su u dve vrste i čekaju dalju zapovest. Dolazi društveni prosvetar brat Čorda i drži nagovor. Tema je »Jugoslovenska sokolska misao«. Članovi kao i svi prisutni pažljivo slušaju svaku reč i izlaganje brata prosvetara, te kada ovaj završava iz njihovih mladih grudi, snažnih pluća krepko i složno razleže se po sali sokolski i bratski »Zdravo«.

Nekoliko minuta odmora. Stupaju napred prednjaci braća Jokić i Čorčuka. Prelazi se na tehnički rad. Na redu je treća vežba za župski slet u Vel. Kikindi. — Kretanja, gibanja ispravljanja i ... napor ne prestaje. — Muški znoj na onim snažnim leđama i mišićama cedi se. Eto onih koji su ceo dan kopali sve do kasno u večer sada znaju i treću poslednju vežbu. Svi su oni svesni dužnosti, svi oni znaju da je slet na pragu i da se vežbe moraju znati, da idu glatko. Zato rade. Na koncu jedna igra. Smeh i veselost, živost i bujnost odraz su lica svih članova. 8 sati je prošlo. — Završen je čas. Sokolana opet vri. Žuri se omladina naša budućnost svome danu. Sutra je radni dan treba u polje, a opet na večer u sokolanu. — Sokolana se prazni, zamire. Nije više košnica, jer nema graje. Momci u grupama odlaze, živo vode razgovor o provedenom času. Govori se među njima o vežbi, o nagovoru, o igri i t. d. Ona grupa, koja je napred otišla tamo negde u sredini sela, peva... Nekoliko časaka još se u daljini čuju stihovi narodne pesme, a onda se sve utišava, jer selo spava...

Kako smo taborili

Trebla, Sokol Ljubljana-Šiška

(Nadaljevanje.)

Prebudil sem se, ker me je nekdo cukal za nos. Sprva ga je počasi nagibal na desno in na levo, nakar ga je potegnil s tako silo, da je hočeš, nočeš moral zbuditi njegovega lastnika, to se pravi mene.

Ko sem zagodrnjal v nadležneža, češ, kaj mi hoče, je ta napravil svečano resen obraz, položil na usta prst in zasikal:

»Pssst!«

Privzdignil sem se na roke, da bi zvedel, zakaj prav za prav gre in kdo me sploh kliče. Klical me je Franci. Sklonil se mi je k ušesu in zašepetal:

»Stražo bomo strašili. Vstani, pa hrupa mi ne delaj!«

Nato sva zlezla po vseh štirih čez speče, da sva se dotipala do konca šatora, kjer sva previdno pokukala izpod ponjave (plahte) na stražarja, ki sta čepela poleg ognja. Stražila sta Janez in Vili. Janez je drezal s palico v ogenj in venomer pogledaval na uro, kdaj pride zaželeni čas počitka. Vili pa je brenkal po mandolini in nekaj komponiral. Na kolenih je imel kos papirja, na katerega je pokladal dograjene melodije in akorde. Imela sva srečo, kajti prišla sva ravno o pravem času. Vili je namreč vso uglasbeno stvar s spremljevanjem mandoline polglasno zapel. Iz besed sva spoznala, da komponira »Lepo Vido«. Počasi in otožno je brenkal s kosom lubja po razglašeni mandolini in napol pel, napol citiral besede:

»Lepa Vida je pri morju stala...«

Čakala sva ugodnega trenutka, ko je Janez naložil novih drv, ki so pričela goreti z močnim prasketanjem in dimom.

Planila sva oba naenkrat; tiho in oprezno. Nato sva se prihulila v mrzlo, mokro travo. Nekaj časa sva obstala, da se prepričava, ali naju je kdo čul, nakar sva stekla do vrha sosednjega griča, na katerem so naju

čakali že Milko, Nace in Pepe z veliko, belo ponjavo ali plahto. Zlezli smo si po dva in dva na ramena, Franci nas je pa ogrnil s ponjavo.

Počasi in dostojanstveno smo stopali po griču navzdol. Pomikali smo se tako skrivnostno in čarobno, da je skoro nas same postalo strah.

Nenadoma je Franci presunljivo - obupno zakričal ter se kriče spustil po griču navzdol. Že mi, njegovi strahovalci, smo se njegovega krika tako prestrašili, da nas je oblila zona od peta do las, kaj šele drugi in uboga stražarja.

V sredi taborišča ob tabornem ognju je nekaj votlo zabobnelo. Viliju je padla iz rok mandolina. Po sreči ne v ogenj. Stražarja sta nas gledala kot nadzemska pošast in sta počasi, kot da bi ju kdo vlekel za lase, vstala in nekaj zamolklo grgrala. Takoj nato sta planila v beg in utonila med šatorji.

Ob tabornem ognju

Iz šatorov so se namah usuli vsi taborniki, ki so nas prestrašeno mežikaje obkolili.

Spustil sem ponjavo, da je padla na tla.

Smeh, ki je sledil, se ni polegel do jutra, posebno radi tega ne, ker so privlekli iz provijantnega šatora oba stražarja, ki sta preplašena in prepotena čepela med vrečami krompirja in čakala, kdaj jih pogoltno pošast s kostmi in kožo vred.

Vili, ki je kazal največjo prestrašenost, se nam je skoraj zasmilil. Ko smo ga nazadnje zopet pregovorili, da se je zasmel, je postal zopet stari Vili. O ne! Malo smo ga spremenili. Od tiste usodne noči se več ne bavi s komponiranjem »Lepe Vide«. Pravijo pa, da je zadnje čase uglasbil Gregorčičevo: »Oljki«. Čestitamo!

Veseli noči je sledil klavrn dan. Mokrica, ki ima to grdo ničemurno lastnost, da se ne pokaže nikoli brez meglene klobuka, si je ta dan nadela žalni klobuk z oblačnimi krajci, ki so nas močili do poldne.

Popoldne nas je iznenadil brat načelnik s svojim nepričakovanim prihodom in s prekajenimi »rebrci«. Malo se nam je sicer pokadilo, ko nam je po pregledu šatorov izmetal skoro polovico, po njegovem mnenju nesnažnih čevljev na prosto, in izrekel¹ dvom nad našo pridnostjo in veseljem do umivanja. Kaj takega!

Od njega smo zvedeli, da nas obiščejo naslednji dan naraščajnice v spremstvu svojih in naših staršev. Takoj se je pričelo važno in dolgo sklepanje glede sprejema milih gostov, kar pa je povečini ostalo vse pri sklepanju. Z vsemi mogočimi načrti, kako se bomo naslednji dan »postavili«, smo zlezli pod ponjave, kjer se je marsikateremu skrivaj ogrelo srce, ko se je spomnil, da bo po šestih dneh zopet videl mamico.

10. julij.

Kakor je bilo napovedano, tako se je zgodilo. Kamničan se je vzdihaje ustavil, vrata so se odpirala in iz vagonov so se usule naraščajnice, nato mamice in očetje.

Uslužno smo planili po mnogo dobrega vzbujajočih zavojih, nakar smo kot za procesijo krenili ob Bistrici navzgor do našega naraščajskega raja.

Domačim, ki so silili v nas, da bi jim čim natančneje opisali svoje letovanje, nismo povedali dosti več kot samo to, da je imenitno, lepo in še enkrat lepo.

Na našem, s tolikimi težavami zgrajenem odbojčnem terenu smo jim predvajali dve tekmi, nakar smo pogostili častne goste s češpljevo kašo, ki pa se ni kdo ve kaj postavila radi dobrot, ki so lezle iz zavojev na dan.

Naraščajnice so vtikale svoj nosek v vse mogoče taborne skrivnosti. Dognale so, da so kotli premalo pomiti, da so ležišča pretrda. Še to so »pogruntale«, da sta kuharja radi delitve sladkorja za sedaj sprta.

Popoldne smo peljali goste k slapu in v dom, odkoder smo jih spremili na kolodvor.

Ko so se odpeljali in so mahajoči robčki zginili v daljavo, smo si drug drugemu očitali solze v očeh. Ali jih je kdo imel, ne vem, ker sem tudi sam skozi rosi pogled težko ločil suhe oči od mokrih...

(Nadaljevanje sledi.)

GLASNIK

Sokolsko društvo Pag. Ovo sokolsko društvo priredilo je dana 17 aprila o. g. vrlo uspele akademiju na kojoj su s izabranim tačkama nastupile sve kategorije društvenog vežbačkog članstva.

Osim vežaba za pokrajinski slet u Ljubljani izveo je ženski naraštaj nekoliko narodnih kola, koja su bila popraćena burnim aplauzom publike.

Napomenuti mi je ovde i muški naraštaj, koji je izvan svakog očekivanja izveo ljubljanske vežbe i koji je kao i uvek do sada povukao trijumf same izvedbe. Na samoj akademiji recitovane su sledeće deklamacije: D. Jelić »Sve za otadžbinu«, recitovao Petar Crljenko, dr. Rašić »Moj Sokole, zdravo«, recitovala Zlatka Knežević, N. Stefanović »Povratak«, recitovala Radojka Rostović, dr. Rašić »Poklič«, recitovala Marija Jukić, koje su precizno izvedene.

Kao uvek do sada, tako i ovog puta naši mladi naraštajci i naraštajke pokazali su puno mara i discipline za buduću rad.

Rad naraštaja u Virovitici. Uprava naraštajskog oteka pod vodstvom brata Hakenberga, vodnika naraštaja, priređuje svake nedelje sokolska sela s predavanjima i deklamacijama. Sela bila su tri.

Dana 14 maja priredio je naraštajski otek svoju prvu naraštajsku javnu vežbu na letnjem vežbalištu pred sokolanom. Na toj vežbi je zapažen intenzivan napredak našega Sokola. Virovitički Soko broji do 120 dece i 155 naraštaja.

Ukupno je nastupilo u svima tačkama programa 387 vežbača. Uspeh je bio tehnički i moralni vrlo dobar.

3 juna otputovalo je u Sušak 12 naraštajaca našega društva, da manifestiraju sokolsku svest na našem plavom Jadranu.

4 juna otputovalo je na okružni slet u Daruvar 10 naraštajaca gde su nastupili u prostim vežbama i spravama, te odbojci s Daruvarom. Rezultat 2:1 za Viroviticu.

11 juna otputovalo je na župski slet u Bjelovar oko 70 naraštajaca i 40 dece.

Vjekoslav Janečko, naraštajac.

Sokolski slet na Sušaku. Dne 4 i 5 juna, na Duhove, održavao se je na Sušaku slet Sokolstva na Jadranu t. j. župa Sušak-Rijeka, Šibenik-Zadar i Split. Ovaj slet bio je ujedno i VIII slet Sokolske župe Sušak-Rijeka.

Ovaj slet nadmašio je po broju učesnika, kao i po visokom shvaćanju sokolske i nacionalne misli, sve dosadašnje sletove, koji su vršeni ne samo na Sušaku nego i u drugim mestima naše države, a koji imaju karakter župskih sletova.

Već u subotu 3 juna pristizavale su oveće grupe posetnika ovoga sleta, a u nedelju stizali su krcati vlakovi i parobrodi Sokola i Sokolica. Nakon pokusa, koji su vršeni u nedelju jutro, formirana je u 10.30 časova veličanstvena povorka u kojoj je stupalo: 19 sokolskih konjanika, 39 sokolskih barjaka, 4 župska načelnika, 50 članova TO, 72 člana starešinstva, 212 naraštaja, 32 članice u odori, 676 članica u vežbačkom odelu, 88 članica u narodnim nošnjama, 260 muškog naraštaja, članova 51 u vežbačkom odelu, 940 u svečanim odorama i 96 u građ. odelu. Svega 3509. Muške i ženske dece bilo je u špaliru 750. Ova veličanstvena povorka bila je od sokolskog građanstva Sušaka svuda burno pozdravljena i obasipana cvećem. Povorka je krenula ispred sokolane Jelačićevim trgom, Tirševom ulicom, Bulvarom na Sokolski trg pred gimnazijom, gde se skupila ogromna množina naroda. Tu je skupljenim održao govor starešina Sokolske župe Sušak-Rijeka br. Ivo Polić, načelnik grada Sušaka br. Đ. Ružić, I zam. starešine Saveza SKJ br. E. Gangl, starešina Sokolske župe Šibenik-Zadar br. Kovačev, odaslanik češkoslovačkog Sokolstva načelnik župe Jungmanove iz Praga, br. Mau-

lih. Svi su govori bili popraćeni oduševljenim poklicima Kralju, Jugoslaviji, Sokolstvu, Slovenstvu i slovenskom bratstvu. Iza ovoga krenula je povorka u donji deo Sušaka, gde je vršen mimohod ispred sokolskih starešina i sokolskih barjaka. Nato je bio razlaz.

Posle podne održana je javna vežba. Oduševljenju i klicanju nije bilo kraja ni konca kada se je na sletištu pojavila Nj. Vel. Kraljica s Prestolonaslednikom Petrom i Kraljevićem Tomislavom, koji su bili u sokolskim odorama. Nato je pred 20.000 gledalaca započela javna vežba u kojoj je učestvovalo: 220 muške i ženske dece mlade, 288 m. dece starije, 146 starije ženske dece, 372 muškog naraštaja, 148 naraštajki, više odeljenja na spravama, a nato je nastupilo 120 vojnika sa svojim sjajnim vežbama, koje su podigle vihor oduševljenja. Iza ove vežbe oprostili su se od Sokola Nj. Vel. Kraljica s prinčevima, kada su im bile priređene burne ovacije. Nato je nastupilo 472 članice. Iza njih nastupilo je 884 člana, a zatim sokolske čete u tri grupe svega 281 član. U zadnjoj točki nastupilo je 172 što članova što članica Sokolskog društva Sušak-Rijeka s plešovima sviju slovenskih naroda. Ova točka bila je jedinstvena i po svojoj zamisli i po izvedbi. Završili su pesmom »Hej Sloveni«.

Uveče održana je akademija, koja je uspela odlično.

Drugog dana t. j. 5 juna, poduzimani su izletiti parobrodima uz gornji naš Jadran.

Ovi dani ostaće nezaboravni u analima našeg Sokolstva duž čitave naše morskobale, pa i u čitavoj našoj zemlji. Jugoslovenska, slovenska i sokolska svest slavila je tih dana trijumf svoje snage i moći, pobedu svojih težnja i nastojanja. Taj slet bio je veličanstvena manifestacija bratstva, jedinstva i jednakosti, telesne i duhovne snage našega ujedinjenog naroda. Samo čista ljubav i prekaljana naša svest mogla je da skupi na Sušaku one tisuće svesnih i nekompromisnih Jugoslovena Sokola, koji su došli da manifestiraju svoje sokolske i nacionalne osećaje, koji su došli da u bratskom krugu polože još jednom zavet vernosti svojoj naciji i uzvišenoj sokolskoj ideji. I Sušak, taj sokolski i jugoslovenski Sušak, bio je prepun gostiju. Zacrvenile su se ulice tog dragog grada od crvenih sokolskih košulja, potrepla su se tla od odlučnog sokolskog stupanja, odjekivala su okolna brda od oduševljenih sokolskih poklika. Zašumela je jače naša tužna Rječina, zajecala je bolno na-

ša sirota Učka gledajući život, mladenački život svoje oslobođene braće, šaljući im svoje pozdrave i molbe. I tamo negde iznad naše mrtve Rijeke susretali su se pokličići slobode i oduševljenja s uzdisajima bola, patnja, ali i nada... (Klijč)

Uspešno sredstvo protiv malarije je mala, klinu slična, oko 8 cm duga, svetlo zelena, jasno mrka ribica. Domovina su joj reke uz obalu istočnog Meksika i južnog dela Udruženih Država. Ova ribica se hrani ličinkama i jajašcima najrazličitijih komaraca. Stoga su je već preneli na otoke Havai, Formosu, Manilu, Javu i u Kinu, a pre nekoliko godina u sve malarične predele Italije, gde je n. pr. na ušću Tibera pohvatala ova ribica 80 do 90% sviju ličinka od komaraca. Sada nastoje da je nasele i u balkanskim malaričnim predelima.

Upliva li hrana na razvitak rasnih obeležja. Ovim pitanjem bavili su se japanski naučnjaci u Tokiu. Hteli su da reše pitanje, je li kriv pirinač, japanska svakidašnja hrana, da su Japanci toliko manji od drugih rasa. Jednoj skupini školske dece dali su uz običnu hranu o podne još i drugih jestvina, kojima se hrane rase s višim stasom. To su činili nekoliko godina pa ih je rezultat iznenadio: deca, što su dobivala kraj svoga pirinača i drugu hranu, narasla su za nekoliko centimetara više te su bila i za nekoliko kilograma teža od dece, hranjene samo običnom domaćom hranom. Do sličnog rezultata došao je i neki indiski vojni lekar, koji je istraživao, zašto se neka indiska plemena među sobom razlikuju po veličini tela. Našao je da su tako zvani Siki i Patani mnogo viši nego ostali Indi, čija se hrana uvelike razlikuje od hrane Sika i Patana. Ovi, naime, jedu maslo, mleko, sir, lisnato povrće i t. d., dok drugi Indi toga ne jedu. Kako bi se uverio, da li odista prehrana utiče na visinu tela, hranio je polovinu parčova jednoga legla hranom Sika i Patana, a drugu polovinu običnom indiskom hranom. To je više puta ponovio pa je dobio svaki put isti rezultat: prva skupina bila je svaki put veća nego druga.

Znak vremena. Prošle zime vršile su se u Pragu utakmice za svetsko prvenstvo u hokeju na ledu. Spekulanti su unapred pokupavali velike množine ulaznica. Posledica toga je bila da su zvanična obaveštanja javila da su sve ulaznice već rasuete. Ali spekulacija ovog puta nije uspešla; publika je, naime, mislila da ulaznica uopšte više nema pa ih uopšte nije više tražila. Utakmica sama nije imala štete.

Ali postoji opasnost da publika u buduće takvim priredbama uopšte neće prisustvovati ili će ulaznice nabaviti samo preko spekulanta. Priredivači su se dakle obratili na nadležne urede, neka protiv takih spekulanta postupe prema lihvarskom zakonu.

Praktično poučavanje istorije pomoću filmova. Naravno za sada istom u Americi, gde su profesori nekog univerziteta počeli s prvim pokušajima na osnovnim školama, te su postigli vrlo lepe uspehe. Filmove izrađuju samo za ovu svrhu, a prikazivanje traje 40 do 45 minuta. Obraduju najvažnije događaje iz američke istorije, kao n. pr. englesko-američki rat, proklamaciju samostalnosti i dr. Nakon određenog vremena ustanovljeno je da je ona skupina dece, kojoj je američku istoriju tumačio film, pokazala za 19% više znanja nego li deca s običnom nastavom istorije. Pa i razumevanje bilo je kod filmskog predavanja kudikamo bolje, za 35% veće, a lica iz istorije zamišljala su deca na ovaj način za 23 procenta bolje nego do sada.

Svake pola sekunde jedan automobil. Izgrada automobila u toku zadnjih godina veoma se uvećala. Međunarodna automobilska industrija sastavi svaki dan oko 168.000 automobila. Kad bismo preneli svu ovu proizvodnju na jednu samu centralnu automobilsku tvornicu, izradila bi ona svaki sat 7200 automobila, ili gotovo svake pola sekunde po jedan nov auto.

Velegradsko dete. Mali Žan je prvi put kod svojih rođaka na selu. Razrogačenim očima gleda petla što se bani po dvorištu. — Iznenada zapeva kokot iza glasa: Kukuriku! — Mali Žan pride ushićen bliže, te kaže uljudno: »Molim, još jedanput!«

Deca i škola. Neki međunarodni uređ izdao je pregled o trajanju opšte školske obaveze u 55 država prema najnovijim podacima. Školske obaveze prema tome uopšte nemaju Egipat, Tunis i Palestina. Obaveza počinje najranije u Engleskoj, Škotskoj i Rumuniji, i to početkom pete godine života, dok je u velikoj većini država uređeno tako da pođu deca u školu u svojoj šestoj ili čak sedmoj godini. Najkasnije počinje obaveza u Estonskoj, u Islandu (ovde doduše samo na selu u desetoj godini), i u Rusiji, i to s osmom godinom. Opšta školska obaveza traje prosečno sedam ili osam godina; ali je u Nemačkoj i u Gdansku mnogo veća, traje naime 12 godina, u Mađarskoj, Udruženim Državama Američkim, u Švajcarskoj i Engleskoj po devet godina. Naprotiv imaju

najkraću školsku obavezu, i to četiri godine, Island i Portugal; Litva, Turska i Indija imaju po pet, a Grčka, Albanija i Ekvador po šest godina obaveze.

Za šalu

U dućanu. »No, devojčice mala, što bi htela danas da kupiš. Bonbona, je li?« — »To ste vrlo dobro pogodili, nego majka hoće da kupim sapuna.«

Dobar uzgoj. »Zar tako prljavu ruku hoćeš da pružiš Jelici? Pa šta će ona da kaže?« — »Neće ništa — pa ona je vrlo dobro uzgojena...«

Koja sreća. »Gospodice«, kaže mala Anica učeći zemljopis, »tako sam srećna da nas ima samo troje dece.« — »Pa zašto, draga Anice?« — »Tu upravo čitam da je svako četvrto dete, što se na zemlji rodi — Kinez.«

Prokušano sredstvo. »Nemojte voziti tako brzo oko uglova«, vikne nervozni putnik šoferu. »Svaki put se stresem od straha.« — »Načinite kao što ja«, teši ga šofer. »Zatvorite jednostavno oči, kada se vozimo oko ugla.«

Umišljena. »Evo, mala gospodice«, kaže fotograf Anici, »sada gledaj samo u ovaj kut amo pa ćeš videti malu ptičicu.« — »Ah, nemojte brbljati koješta«, ukori ga petogodišnja Anica, »eksponirajte brzo ploču da već jednom svrši ova gnjavaža!«

Nezadovoljni otac. Sin se vrati za školskog raspusta kući te ponosno javi svome ocu da je drugi u svom razredu. — »Drugi?« progunda otac, »samo drugi? Pa zašto misliš da te šaljem u školu?« — Sin je sledeće godine marljivo učio te se vratio kući kao prvi u razredu. — Otac ga je nekoliko minuta merio od pete do glave pa je onda prozborio: »Prvi si dakle ti u svom razredu? No, lepa ti je to škola!«

Najbolji odgovor. »Danas sam u prirodopisu između svih učenika najbolje odgovorio, majčice«, pohvalio se Ivica, kad se vratio iz škole. — »To mi je vrlo drago, Ivice, pa kako je bilo?« — »Učitelj je hteo da zna, koliko nogu ima noj, a ja sam odgovorio da ima tri noge.« — »Ali, Ivice, noj ima samo dve noge.« — »Sada znam i ja, majčice, ali sva ostala deca kazala su u školi da ima četiri — i tako sam ja ipak najbolje odgovorio.«

Iz uredništva

Redoviti broj »Sokolica« za mesec juni i juli morao je da izide kao dvobroj u ovom mesecu i to s razloga što je bilo uredništvo i suviše zaposleno oko priprema pokrajinskog sleta u Ljubljani, a zbog toga što su nastupili veliki školski praznici. Naredni broj »Sokolica« iziđi će koncem meseca avgusta.

U ovom dvobroju donášamo izveštaj o naraštajskom danu na I pokrajinskome sletu, koji je zbog kiše ispao u tako skrčenom obliku. U broju od avgusta donećemo opširniji izveštaj glavnih sletskih dana I pokrajinskog sleta, koji je ispao upravo veličanstveno.

Moramo također upozoriti braću saradnike - dopisnike da svoja pisma dovoljno frankiraju, jer se vrlo često događa da stižu uredništvu pisma, koja su premalo frankirana, a za koja treba kod preuzimanja naplaćivati razliku i globu.

Nastupili su veliki školski praznici, te tom zgodom stavljamo na srce našim vrednim naraštajcima i naraštajkama da se u tom svojem slobodnom vremenu sete i našeg »Sokolica«, da ga šire u svojim naraštajskim redovima, da prikupljaju nove pretplatnike i da beleže svoje doživljaje i utiske, koje neka pošalju i uredništvu »Sokolica«, koje će ih pripravno otštampati. — Radite u vežbaonicama i u svojem privatnom životu u duhu sokolskih načela da bude vaš rad plodonosan i za vreme velikih školskih ferija. Nastojte također da se i odmorite, da prikupite novih sila, da uzmognete, kad se vratite u svoje škole i sokolane, s podvojenim snagama nastaviti sokolski telesni i duhovni rad.

Rešenja iz 5 broja »Sokolica«

Popunjalka I: Vodoravno: 1 Koran, 2 Renta, 3 Drava. — Navpik: 1 Krokodil, 4 Nagasaki, 5 Arno, 6 Vas.

Popunjalka II: S = 1, O = 2, T = 3, L = 4, A = 5, R = 6, E = 7, V = 8, N = 9, J = 10. — 1 Sotla, 2 Atlas, 3 Ravan, 4 Anton, 5 Jesen, 6 Eva, 7 Vonj, 8 Orel.

Križaljka SKJ: Vodoravno: 1 Kolorado, 7 Ana, 8 Rim, 9 Le (francuski rečni član i ne večni!), 10 Ne, 11 Ka, 12 Gavran, 13 Ta, 15 Rudar, 19 Atlas, 20 Re, 22 Savana, 26 LL, 27 Ko, 28 Da, 29 Ago, 31 Jim, 32 Panorama, 33 Oda, 35 Rio, 37 Ist, 38 Ep, 39 Ma, 40 Etna, 41 NR, 42 Po, 44 Arap, 43 Rt, 45 Al, 47 Um, 49 Ili, 50 Up, 52 Ako, 53 Ika, 54 Oklahama, 59 I, U, 60 Altonu, 64 Kvangčan, 65 Još, 66 Cin, 67 Tri, 70 Kozaci, 72 Oklopi, 73 Sa. — Okomito: 1 Kalkuta, 2 One, 3 La (francuski rečni član i ne večni!), 4 Ar, 5 Dika, 6 Oman, 10 Na, 10 a Ev, 12 Gr, 14 At, 15 Ra, 16 Us, 17 Ar, 18 Reklama, 21 Ča, 22 Slap, 23 Alga, 24 Ak, 25 No, 28 Dim, 30 On, 31 Ja, 33 Orientacija, 34 Antananarivo, 35 Rep, 36 Soča, 38 Et, 39 Mr, 41 Nota, 42 Pr, 46 Lu, 48 Mura, 49 a Tu, 51 Psi, 54 Opak, 55 Luta, 56 Hong, 57 Mi, 58 Avgust Šenoa, 61 L(a)v, 62 On, 63 Učenjaci, 67 Tko, 68 Ro, 69 Izak, 71 Cio, 73 Si.

Magični kvadrat: Vodoravno i okomito: 1 Zulum, 2 Usori, 3 Lopar, 4 Urani, 5 Mirim.

	1		6				
3	■	2				■	4
5							
7			■	8			
9			10				
	■	11				■	
■	12						■

Križanka

(P. Medič, Ljubljana)

Vodoravno: 1) Grenko zelišče. 2) Naselbina. 5) Italijansko pogorje. 7) Prometno sredstvo. 8) Ogrinjalo. 9) Čelina. 11) Izvirek. 12) Nadležen mrčes. — Navpik: 3) Ravnina. 4) Svetopisemska oseba. 6) Rastlina za predivo. 10) Italijansko mesto.

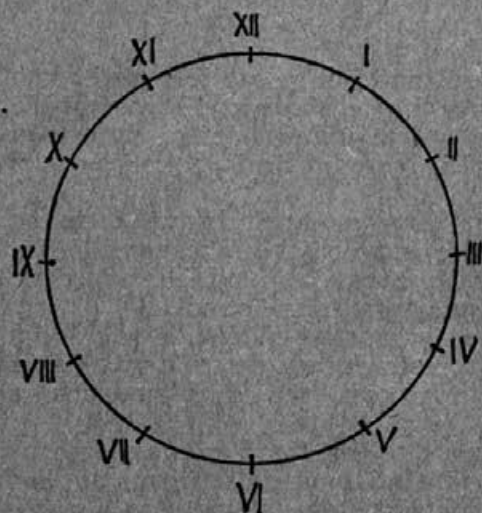
Zlogovanka »ura«

P. Medič, Ljubljana:

Namesto številk vstavi zloge.

Zlogi pomenijo:

- 1— 2 Evropsko pogorje.
- 2— 3 Del noge.
- 3— 5 Indijski pesnik.
- 5— 6 Pristanišče ob Jadranu.
- 6— 8 Javni lokal.
- 7— 9 Pravoslavni patrijarh.
- 9—11 Albansko pristaniško mesto.
- 11—12 Okras.

Popunjalka

	1	2	3	4	5	6		
7	■	8					■	9
10	11	■	12			■	13	
14		15		■	16	17		
18			■	■	■	19		
20			21	■	22			
23		■	24			■	25	
	■	26				27	■	
	28							

Okomito: 2) Kratica: Akcionarsko društvo (tud.). 3) Zadnje počivališče čoveka. 4) Popun, sve skupa. 5) Reka u Poljskoj. 6) Negacija. 7) Pisac rodom Hrvat, a stanuje u Beču. 9) Nemački historik. 11) Tursko ime. 13) Kartaški bog (Kartage). 15) Talas. 17. Životinja. 21. Gora. 22) Država (franc.). — Vodoravno: 1) Slaveni italijanski fizičar. 8) Narodni instrument. 10) Uzvik. 12) Zborno pevanje. 13) Reč (franc. fon. bez člana). 14) Rastopljena materija. 16) Deo molekule. 18) Država (kratica). 19) Grad i reka u Nemačkoj. 20) Neozbiljna duhovitost (pad.). 22) Bog ljubavi. 23) U (nem.). 24) Oružani sukob država. 25) Uzvik. 26) Lažan, neistinit. 28) Ruski pisac. 26 27) Domaće životinje.

Križaljka

1		2	3	4	5	6	7	8		9
	■	10								■
11		■	12					■	13	
	■	14		■	■	■	15	16	■	
17	18			19	■	20			21	
22			■		■		■	23		
24			25		■	26	27			
	■	28		■	■	■	29	■		
30		■	31	32	33	34		■	35	
	■	36						37	■	
38										

Okomito: 1) Arsenova rudača. 2) Zamenica (entklitički oblik). 3) Meće u tekućinu. 4) Japanska mera. 5) Broj. 6) Kako se teraju mačke. 7) Izjednačeno (franc.). 8) Uzvik. 9) Slovenački pisac. 14) Zena, kojoj je umro muž. 16) Evropski glavni grad. 18) Američka država. 19) Reka (španj.). 20) Umetnost (tud.). 25) Stalan prihod. 27) Posedovati. 32) Da (engleski, fonetski). 33) Papige. 36) Mera za električnu struju. 37) Historijski grad u Aziji. — Vodoravno: 1) Hrvatski pisac. 10) Španjolski velikaš (Amerika). 11) Egipatski bog. 12) Zensko ime. 13) Inicijali hrv. pisca. 14) Kratica za učenik. 15) Francuski član. 17) Prašak (tud.). 20) Muško ime. 22) Muško ime. 23) Rudača (nem.). 24) Muško ime. 26) Mastilo. 28) Latinski dvoglas. 29) Uzvik. 30) I (tud.). 31) Jezero u Africi. 35) Konj (poet.). 36) Odagnati (ekavski). 38) Američki fizik.

Petar

